መንግሥትና ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ።

ተጻፈ ፡

ከነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ባይከዳኝ ።

መገለመሪያ ፡ በልዑል ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ ተፈሪ ፡ መኰንን ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ የካቲት ፡ ፭ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፲፯ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ታተመ ።

ሁለተኛ ፡ በግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ቀዳማዊ ፡ ኀይለ ፡ ሥላሴ ፡ በፀጸናው ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ፲፱፻፷፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡

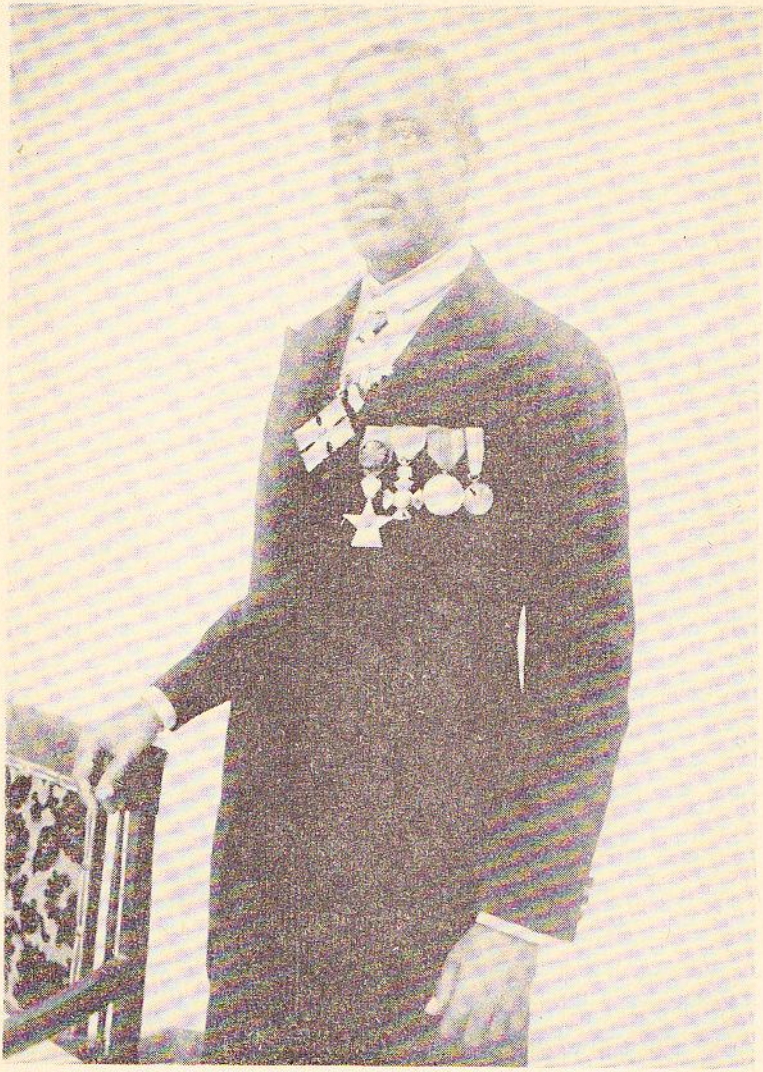
በንግድ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

አዲስ ፡ አበባ ፤ ኢትዮጵያ ።

ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ ።

ይህንን ፡ የነጋድራስ ፡ ኀብረ ፡ ሕይወትን ፡ መጽሐፍ ፡ ለመዝመሪያ ፡ ጊዜ ፡ ለማሳተም ፡ ያሰቡበት ፡ ምክንያቱ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ከተጻፈው ፡ ደብዳቤ ፡ ጋር ፡ መጽሐፉን ፡ ስላገኙት ፡ ነው ።

ጳውሎስ ፡ መናመኖ ፡

ይድረስ ።

ለልዑል ፡ ጌታዬ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ ተፈሪ ፡ መኰንን ፤ መድኀኔ ፡ ዓለም ፡ ጤና ፡ ይስጥልኝ ፡ ብዬ ፡ እጅ ፡ እነሣለሁ ።

በልዑልነትዎ ፡ ፊት ፡ የማቀርበው ፡ ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ ለሀገሩ ፡ ሕዝብ ፡ ዋና ፡ ምክር ፡ እንዲሆን ፡ አስቦ ፡ ካራት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ የጻፈው ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ነበረበትና ፡ ጊዜ ፡ ካለማግኘቱ ፡ የተነሣ ፡ ባንድነት ፡ ሳይሰበስበው ፡ ስለ ፡ ሞተ ፡ እኩሉ ፡ በርሳስ ፡ ጽሕፈት ፡ እኩሉ ፡ በቀለም ፡ ጽሕፈት ፡ እየሆነ ፡ ተበታትኖ ፡ አገኘሁት ።

እኔም ፡ የወዳጁ ፡ የነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ እንዳይቀር ፡ ብዬ ፡ ለመንግሥቱና ፡ ለሕዝቡም ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ የሚገኝበት ፡ መሆኑን ፡ ዐውቄ ፡ ከየተበታተነበት ፡ ሰብስቤ ፡ ባንድ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ጻፍሁት ።

ነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ በትምርቱና ፡ በዕውቀቱ ፡ በጣም ፡ የተመሰገነ ፡ ነበረ ። በታዘዘውም ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ በጣም ፡ ትጉህ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ጌታዬ ፡ ልዑልነትዎም ፡ ያውቁታል ። ነገር ፡ ግን ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ ሞትን ፡ የሚያኽል ፡ ዕዳ ፡ አለና ፤ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ያሰበውን ፡ ለመፈጸም ፡ ባለመቻሉ ፡ እጅግ ፡ ያሳዝናል ። ደግሞም ፡ ዕውቀት ፡ የሚሉትን ፡ ሀብት ፡ ለማንም ፡ ሰው ፡ ማውረስ ፡ የማይቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ የነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ዕውቀት ፡ እንዲያው ፡ በከንቱ ፡ መቅረቱ ፡ ለወዳጆቹ ፡ ሁሉ ፡ በጣም ፡ ያሳዝናል ። ነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ሲሞት ፡ ዕድሜው ፡ ገና ፡ ፴፭ ፡ ዓመት ፡ ነበረ ። እስከ ፡ ፶ና ፡ እስከ ፡ ፷ ፡ ዓመት ፡ ቄይቶ ፡ ቢሆን ፡ አሳቡ ፡ እየተደላደለ ፡ ዕውቀቱ ፡ እየሰፋ ፡ ለመንግሥቱና ፡ ለሕዝቡ ፡ የሚጠቅም ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ይሠራ ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተናገርሁት ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ ሞትን ፡ የሚያኽል ፡ ዕዳ ፡ አለና ፡ በልጅነቱ ፡ እንዲህ ፡ ለመሆን ፡ ደረሰ ።

አሁንም ፡ ለዕውቀቱና ፡ ለሰውነቱ ፡ መታሰቢያ ፡ የሚሆን ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ጽፎልን ፡ ስለ ፡ ሞተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለነፍ

ሱ ፡ ዕረፍት ፡ ይስጣት ። ለኛም ፡ ለመጽሐፉ ፡ አንባቢዎች ፡ ያገራችንን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ፍቅር ፡ በልቡናችን ፡ ያሳድርብን ።

ልዑል ፡ ሆይ ።

ነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ የጻፈውን ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ተበታትኖ ፡ አግኝቼ ፡ ባንድነት ፡ ከሰበሰብሁት ፡ በኋላ ፡ የልዑል ፡ ጌታዬም ፡ አሳብዎ ፡ ሁሉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ልጆች ፡ ፍጹም ፡ ዕውቀት ፡ የሚያገኙበትን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዐውቄ ፤ በገንዘብዎና ፡ በጽሕፈት ፡ ማተሚያዎ ፡ አሳትመው ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ልጆች ፡ እንዲያድሉት ፡ ብዬ ፡ ከዚህ ፡ ደብዳቤዬ ፡ ጋራ ፡ መጽሐፉን ፡ እንዳቀርብልዎ ፡ ቍርጥ ፡ አሳብ ፡ አደረግሁ ።

ልዑል ፡ ሆይ ።

የነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ስሙ ፡ እንዳይጠፋ ፡ ማሰብዎንማ ፡ በገንዘብዎ ፡ ልጁን ፡ ከትምርት ፡ ቤት ፡ አግብተው ፡ በማስተማርዎ ፡ ተረድተነዋል ። ደግሞም ፡ ልጁን ፡ ቢያስተምሩለት ፡ ጥቅሙ ፡ ለልጁ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይህን ፡ መጽሐፉን ፡ ቢያሳትሙለት ፡ ግን ፡ አስቀድሞ ፡ ለስሙ ፡ መታሰቢያ ፡ ይሆናል ። ቀጥሎም ፡ ለመንግሥትዎና ፡ ለሕዝብዎ ፡ ሁሉ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገኝ ፡ ነውና ፡ ለማሳተሙ ፡ ፈቃድዎ ፡ እንዲሆን ፡ አጥብቄ ፡ እለምንዎታለሁ ።

መስከረም ፡ ፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፲፬ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡

ፈቃደኛዎና ፡ ታዛዥዎ ፡ ጳውሎስ ፡ መናመኖ ።

መቅድም ።

የዚህ ፡ ዓለም ፡ ነገር ፡ እጅግ ፡ ይገርማል ። ሰው ፡ ከዚህ ፡ ቦታ ፡ መጣ ፡ ሳይባል ፡ ይወለዳል ። በዚህም ፡ ዓለም ፡ ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ ሲታገል ፡ ቈይቶ ፡ በሱ ፡ ፈንታ ፡ የሚታገሉትን ፡ አዲሶች ፡ ሰዎች ፡ ተክቶ ፡ ያልፋል ፤ ይረሳልም ። ሰው ፡ ለምን ፡ እንዲፈጠር ፡ ለምንስ ፡ እንዲሞት ፡ እንዲህ ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ ግን ፡ ሥራችን ፡ አይደለም ። ሰው ፡ ሁሉ ፡ ለራሱ ፡ የሃይማኖት ፡ ካህናት ፡ አሉትና ፡ ከነዚያ ፡ ይጠይቅ ። እንደዚሁም ፡ ደግሞ ፡ ሕዝቦች ፡ ይወለዳሉ ፤ ይሞታሉም ፤ ያልፋሉም ፤ ይረሳሉም ። ሕዝቦች ፡ ከተፈጠሩ ፡ ዠምሮ ፡ እስኪያልፉ ፡ ድረስ ፡ ምንም ፡ ሕዝቦቹ ፡ ዘራቸውና ፡ ቋንቋቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ቢሆን ፡ አስማምቶ ፡ የሚያስኬደው ፡ ሥርዐት ፡ ግን ፡ መሠረቱ ፡ አንድ ፡ ነው ። ሕዝቦቹ ፡ ሁሉ ፡ የሚፈጠሩ ፡ በዚህች ፡ ምድር ፡ ላይ ፡ ነው ። ሁሉም ፡ ምድር ፡ የምትሰጠውን ፡ ሲሳይ ፡ ለማግኘት ፡ ይጥራሉ ። ቢያገኙ ፡ ይበላሉ ፤ ይጠግባሉ ፤ ይለብሳሉ ፤ ይመቻቸዋልም ። ቢያጡም ፡ ይራባሉ ፤ ይጠማሉ ፤ ይታረዛሉ ፤ ይቸገራሉም ።

ሕዝቦችን ፡ ሁሉ ፡ የሚፈጥር ፡ አንድ ፡ አምላክ ፡ ነው ። ይህም ፡ አምላክ ፡ የምንለው ፡ የሕዝቦች ፡ ፈጣሪ ፡ ሕዝቦቹን ፡ ሁሉ ፡ ትክክል ፡ አድርጎ ፡ ፈጥሮ ፡ ላኗኗራቸውና ፡ ለልማታቸው ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከሙሉ ፡ ፈቃድና ፡ ሥልጣን ፡ ጋራ ፡ በጀቸው ፡ ሰጥታቸዋል ። ስለዚህ ፡ ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ ቢለማም ፡ ቢጠፋም ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ነው ። ሕዝብ ፡ የሚጠፋበት ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ምክንያት ፡ ቢገኝ ፡ ያውም ፡ ምክንያት ፡ ባንዳንድ ፡ ሰው ፡ ቢመካኝ ፡ ነገሩ ፡ ትክክል ፡ አይሆንም ። የልማትን ፡ መንገድ ፡ ለማግኘት ፡ የሚጥር ፡ ሕዝብ ፡ ቢገኝ ፡ ባንዳንድ ፡ ክፉ ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ ሊጠፋ ፡ አይችልም ። እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ የልማትን ፡ መንገድ ፡ ለማግኘት ፡ የማይጣጣር ፡ ሕዝብ ፡ ባንዳንድ ፡ ደኅና ፡ ሰው ፡ ጎይል ፡ ልማት ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ። ደግሞም ፡ ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ የሚለማበት ፡ መንገድ ፡ አንድ ፡ መንገድ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠፋ ፡ ይህንን ፡ የልማት ፡ መንገድ ፡ ትቶ ፡ በሌላ ፡ መንገድ ፡ የሄደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ ትምርት ፡ ሲባል ፡ ሕዝቦች ፡

የሚለሙበትንና ፡ የሚጠፉበትን ፡ መንገድ ፡ የሚያሳይ ፡ ትም
ርት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ ይህን ፡ በፊትህ ፡ የተዘረጋ
ውን ፡ መጽሐፍ ፡ አንብበኽ ፡ ለመረዳት ፡ ከፈለግኽ ፡ ከሥር ፡ እስ
ከ ፡ ጫፉ ፡ በርጋታ ፡ አንብበኽ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ አንዱን ፡ መሥመ
ር ፡ ወይም ፡ አንዱን ፡ ምዕራፍ ፡ አንብበኽ ፡ አትፍረድ ። እስከ ፡
መጨረሻው ፡ ዝለቀው ፤ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ፍረድ ፤ እስከ ፡ መጨ
ረሻው ፡ ለማንበብ ፡ ፈቃድኽ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ነገሩ ፡ ምንም ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ አትረዳውምና ፡ ጊዜኽ ፡ በከንቱ ፡ ይባክንብኻል ፤
ስለዚህ ፡ ባትገምረው ፡ ይሻልኻል ።

መንግሥትና ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ።

፩ኛ ፡ ምዕራፍ ።

እስቴር ፡ ሶምሎ ፡ የሚባል ፡ የጀርመን ፡ ሊቅ ፡ እንዲህ ፡ ይላል ፤ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ አጥቅቶ ፡ ለብቻው ፡ እንደ ፡ ፈቃዱ ፡ እንዲኖር ፡ ይወዳል ። መንግሥት ፡ ግን ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖሩትን ፡ ጎይለኞች ፡ ሁሉ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ እንዲተፋፈሩ ፡ የግድ ፡ ይላቸዋል ። የመንግሥት ፡ ጥረቱ ፡ ሕዝቡን ፡ ሁሉ ፡ አስማምቶ ፡ በመካከላቸው ፡ ሰላም ፡ ለማድረግ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ መንግሥት ፡ የተሻለውን ፡ ሥርዐት ፡ እያወጣ ፡ ያወጣውንም ፡ ሥርዐት ፡ እንዳይፈርስበት ፡ ባለቤቱ ፡ ይጠብቃል ። ሥርዐት ፡ አውጪውም ፡ ዳኛም ፡ መንግሥት ፡ ራሱ ፡ ነው ። ከዳኝነቱ ፡ በቀር ፡ ሕዝቡን ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረጃ ፡ እንዲደርስ ፡ የማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ እያወጣ ፡ ባወጣውም ፡ ደንብ ፡ ሕዝቡን ፡ በሥርዐት ፡ ያስተዳድራል ። ሕዝቡንም ፡ ማስተዳደር ፡ ማለት ፡ ጥንት ፡ የቄየውን ፡ የሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ እንዳይጠፋ ፡ መጠበቅ ፡ ነው ። ሌላውንም ፡ አዲስ ፡ ጥቅም ፡ አዘጋጅቶ ፡ አውጥቶ ፡ በግድ ፡ ማስፈጸም ፡ ነው ። የሕዝቡ ፡ ዕውቀትና ፡ ሀብት ፡ ሲያድግ ፡ የመንግሥቱ ፡ ሀብትና ፡ አሳብም ፡ ይሰፋል ። የሕዝብ ፡ አሳብና ፡ ሀብት ፡ ሲሰፋ ፡ መንግሥት ፡ አሳቡን ፡ ለማስፈጸም ፡ የበለጠ ፡ ጎይል ፡ ያገኛል ።

እንግዲህ ፡ እንደ ፡ ሊቁ ፡ ቃል ፡ ከሄደን ፡ ዘንድ ፤ በመንግሥቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚያድር ፡ ሕዝብ ፡ ዕውቀት ፡ የሌለውና ፡ ድኻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መንግሥቱ ፡ ጎይል ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ። እንኳን ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሊታፈር ፡ የገዛ ፡ ሕዝቡም ፡ ቢሆን ፡ አያፍሩትም ። ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ሽፍታና ፡ ወንበዴ ፡ ሌባም ፡ ይበዛበታል ። ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ሲያድርበት ፡ ግን ፡ መንግሥት ፡ ዐዋቂዎች ፡ ሠራተኞችንና ፡ ሹማምቶችን ፡ ያገኛል ። ሕዝቡም ፡ ሲበለጽግ ፡ መንግሥት ፡ በግብር ፡ የሚያገኘው ፡ ገንዘብ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ቀኝና ፡ ወደ ፡ ግራ ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ቢያሠራ ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ሽፍታና ፡ ወንበዴ ፡ የተነሣበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍጥነት ፡ ሊያጠፋው ፡ ይችላል ። ስለዚህም ፡ መንግሥት ፡ ጎይል ፡ ለማግ

ኘት ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕዝቡ ፡ እንዲበለጽግና ፡ እንዲማር ፡ መጣር ፡ ያስፈልገዋል ።

ሊቁ ፡ እንደሚለው ፡ ሕዝቦች ፡ በላያቸው ፡ ባሉት ፡ ነገሥታት ፡ ውስጥ ፡ ሲያድሩ ፡ አስተዳደራቸው ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ ነገር ፡ ነው ። መዠመሪያ ፡ ሕዝቡ ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገባውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንዲፈጽምለት ፡ ይገባል ።

ሁለተኛም ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንዳያጣ ፡ ከሽፍታና ፡ ከወንበዴ ፡ ከሌባም ፡ እንዲጠብቀው ፡ ይገባዋል ።

መንግሥት ፡ ሥርዐቱንና ፡ ደንቡን ፡ ያወጣል ። ሥርዐቱንና ፡ ደንቡን ፡ ካወጣ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በገዛ ፡ ዐዋጁ ፡ ጸንቶ ፡ በዚያው ፡ ባወጣው ፡ ሥርዐትና ፡ ደንብ ፡ ሕዝቡ ፡ ይሄዳል ።

በያንዳንዱም ፡ መንግሥት ፡ የሚያድሩ ፡ ብዙ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ነገዶች ፡ ይኖሩ ፡ ይሆናል ። ስለ ፡ ሆነ ፡ መንግሥት ፡ አንዱን ፡ ነገድ ፡ አጥቅቶ ፡ ሌላውን ፡ ነገድ ፡ ለመጥቀም ፡ ሥራው ፡ አይደለም ። አስተካክለን ፡ ካሰብን ፡ ዘንድ ፡ መንግሥት ፡ መቆሙ ፡ ለሕዝቡ ፡ ሁሉ ፡ ጥቅም ፡ ነው ። መንግሥት ፡ ሕዝቡን ፡ ሁሉ ፡ በትክክል ፡ ለመጥቀም ፡ ካላሰበ ፡ መንግሥት ፡ በዙፋኑ ፡ ሊቆም ፡ አይችልም ። ላንዱ ፡ ነገድ ፡ ወይም ፡ ለጥቂት ፡ ሰዎች ፡ ብቻ ፡ ማድላት ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገባ ፡ ሥራው ፡ አይደለም ።

ባንድ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ የሚያድረው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ለብቻውም ፡ እየሆነ ፡ እየተባበረም ፡ ለጥቅሙ ፡ ሲል ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ያንዱ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ጥቅም ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ለማኅበሩ ፡ ጉዳት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ አመለክታለሁ ፤ ነጋዴ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ የተሠራ ፡ ሸማ ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡ ቢፈቀድለት ፡ ዋጋው ፡ አንሶ ፡ በገበያ ፡ ብዙ ፡ እየተሸጠለት ፡ ብዙ ፡ ጥቅም ፡ ባገኘበት ፡ ነበር ። በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ሸማ ፡ እየሠራ ፡ የሚያድር ፡ ሸማኔ ፡ በኤሮፓ ፡ የተሠራ ሸማ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እንዳይመጣ ፡ ጭራሹን ፡ ቢከለከልለት ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ቀረጡና ፡ ዋጋው ፡

በዝቶ ፡ በገበያ ፡ ቢሸጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሽማኔ ፡ ዋጋው ፡ ቅሉ ፡ በብዙ ፡ ቢሸጥለት ፡ እጅግ ፡ አድርጎ ፡ ይጠቀምበት ፡ ነበር ።

ደግሞም ፡ ሌላ ፡ ምሳሌ ፡ ባመጣ ፡ አይከፋም ። ባንድ ፡ መንግሥት ፡ የሚያድሩ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ማኅበሮች ፡ ጥቅማቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ማገጃም ፡ ባይኖር ፡ ይህ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ጥቅማቸው ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ እየተጋጨ ፡ ሁሉም ፡ ይጐዱ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ አጋጁ ፡ መንግሥት ፡ ነውና ፡ በውስጡም ፡ ያሉትን ፡ ጥቅማቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ሰዎችንና ፡ ማኅበሮችን ፡ በዚያው ፡ ባወጣው ፡ ደንብ ፡ አስማምቶ ፡ ያሳድራቸዋል ።

ሕዝብ ፡ የሚጠቀምበት ፡ የማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀጐጥ ፡ መወሰን ፡ አይቻልም ።

ዛሬ ፡ ደግ ፡ የተባለው ፡ ደንብ ፡ የሕዝቡ ፡ ዕውቀትና ፡ ሀብት ፡ ሲሰፋ ፡ ጥቂት ፡ ዘመን ፡ ቈይቶ ፡ የማይጠቅም ፡ ሆኖ ፡ ይገኛል ። እንዲሁም ፡ ዕውቀት ፡ ላላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ደግ ፡ የሆነው ፡ ደንብ ፡ ዕውቀት ፡ ለሌላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ትልቅ ፡ ጕዳት ፡ ይሆንባቸዋል ።

ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ደንብ ፡ ለዘወትር ፡ የሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ አይሆንም ። የሚጠቅምበት ፡ ጊዜ ፡ አለው ። አንዱንም ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠቅም ፡ ደንብ ፡ ሌላውንም ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ሳይጠቅም ፡ አይቀርም ፡ አያሰኝም ። ስለዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ ለመናገር ፡ ይቻለናል ፤ ደንብ ፡ ሁሉ ፡ ምንም ፡ ቢጠቅም ፡ በተለየ ፡ ጊዜያት ፡ ውስጥና ፡ ለተለየ ፡ ሕዝብ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ስለዚህም ፡ ጸሐፊው ፡ መልካሙ ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ እንዴት ፡ ነው ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚሁ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ለማሳየት ፡ መጣሩ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡን ፡ ለመጥቀም ፡ ከፈለገ ፡ ዘንድ ፡ መልካሙን ፡ ያስተዳደር ፡ መንገድ ፡ ማሳየት ፡ ሳንዝርምር ፡ ግን ፡ ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ ለምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማወቅ ፡ ያስፈልጋል ። ተፈጥሮም ፡ ምን ፡ እንዳገኘ ፤ የተፈጠረ በትንስ ፡ ነገር ፡ ያገኘው ፡ በስንት ፡ ዘመንና ፡ ድካም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባጭሩ ፡ እንመልከት ።

፪ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ሰው ፡ ሲፈጠር ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ አእምሮ ፡ ተሰጠው ፤ ከፍ ፡ ባለው ፡ አእምሮውም ፡ ላይ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ዕውቀት ፡ ጨምሮ በት ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆነ ። ይህንን ፡ ዕውቀቱንና ፡ ጌትነቱን ፡ ግን ፡ ሰው ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ አላገኘም ። ከተፈጠረበት ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ባለፈው ፡ ዘመን ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በትጋት ፡ ታግሎ ፡ ነው ፡ ያገኘው ።

ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ስንት ፡ ዘመን ፡ እንዳለፈ ፡ ለይተን ፡ ለመናገር ፡ አይቻለንም ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ የኤሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ ከ፮፻፶ ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ የሚበቃ ፡ ምስክር ፡ አግኝተ ናል ፡ ይላሉ ።

በዳንማርክ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ትልልቅ ፡ ረግረጎች ፡ አሉ ፤ እነዚሁም ፡ ረግረጎች ፡ በያመቱ ፡ ዐፈር ፡ እየተጨመረባቸው ፡ ከታች ፡ እየደረቁ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ያብጣሉ ። በያመቱ ፡ ስንት ፡ ዐፈር ፡ እንደ ፡ ተጨመረባቸው ፡ ቢለካ ፡ በስምንት ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ሦስት ፡ ክንድ ፡ እንዲያብጡ ፡ በሒሳብ ፡ ተገኘ ። ከእነ ዚህም ፡ ረግረጎች ፡ በታች ፡ ከበሰበሱ ፡ ብዙ ፡ ዛፎች ፡ መካከል ፡ ሰው ፡ ከደንጊያ ፡ ያበጀው ፡ መጥረቢያ ፡ ተገኘ ። ከአባይ ፡ ወን ዝም ፡ ውሃ ፡ ጋራ ፡ በያመቱ ፡ የሚሄደው ፡ ዐፈር ፡ ምስር ፡ ሲደርስ ፡ በወንዙ ፡ ውስጥ ፡ ይረጋል ። ከእንደዚህም ፡ ያለ ፡ ምክን ያት ፡ የተነሣ ፡ በአባይ ፡ ወንዝ ፡ በታች ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ በያ መቱ ፡ ይወፍራል ። በያመቱ ፡ ስንት ፡ ዐፈር ፡ እንደ ፡ ተጨመረበት ፡ ተለክቶ ፡ ታውቋል ።

በምስርም ፡ አገር ፡ ከአባይ ፡ ወንዝ ፡ ውስጥ ፡ በታች ፡ የሸ ክላ ፡ ስባሪ ፡ ስለ ፡ ተገኘ ፡ የወንዙ ፡ መሬት ፡ በያመቱ ፡ ስንት ፡ እንዲወፍር ፡ ታይቶ ፡ በዚያው ፡ ቢታሰብ ፡ ሌላውስ ፡ ይቅርና ፡ በምስር ፡ አገርም ፡ ቢሆን ፡ ፲፩ሺ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በሥራ ፡ የሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ የነበረ ፡ ይመስላል ፡ ይላሉ ።

ከየባሕሩም ፡ ውስጥ ፡ የዕንቁ ፡ ትሎች ፡ የሚባሉ ፡ ትንንሽ ፡ አውሬዎች ፡ አሉ ። ምሥጥም ፡ በየበረሓው ፡ ትልልቅ ፡ ሸይሳ ፡ እንደሚሠራ ፡ የዕንቁ ፡ ትሎችም ፡ ከየወንዙ ፡ ውሃ ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ የሚሄደውን ፡ ዐፈር ፡ እየተቀበሉ ፡ በባሕሩ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ከባሕሩ ፡ ዳር ፡ በዚያው ፡ ዐፈር ፡ ቤቶቻቸውን ፡ ይሠሩበታል ።

እነዚህም ፡ ትሎች ፡ የሚሠሩት ፡ ቤት ፡ በያመቱ ፡ እያደግ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ከባሕሩ ፡ መካከል ፡ ወይም ፡ ከባሕሩ ፡ ዳር ፡ ትልልቅ ፡ ደሴትና ፡ አገር ፡ ይሆናል ። በአሜሪካም ፡ አገር ፡ ፍሎሪዳ ፡ በሚባለው ፡ ወረዳ ፡ የባሕር ፡ ጠረፍ ፡ እንደነዚህ ፡ ያሉት ፡ የዕንቁ ፡ ትሎች ፡ ቤቶች ፡ ተገኝተው ፡ በያመቱ ፡ ስንት ፡ ቁመት ፡ እንደሚጨምሩ ፡ ታይቶ ፡ ቢታሰብ ፡ ከተመሠረተ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ፪፻፷፯ ፡ ዓመት ፡ አልፈል ፡ ይባላል ።

እንሆም ፡ ከነዚህ ፡ የዕንቁ ፡ ትሎች ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ ትሎቹ ፡ ቤቶቻቸውን ፡ ሠርተውበት ፡ የሰው ፡ ዐጥንት ፡ ተገኘ ፡ ይላሉ ። ሰውም ፡ ዱሮ ፡ የውሃ ፡ መቅጃ ፡ መሣሪያ ፡ ሳይኖረው ፡ ለውሃ ፡ እንዲቀርበው ፡ ሲል ፡ እንዳውሬ ፡ ከወንዙ ፡ ዳር ፡ ጉድጓድ ፡ እየቈፈረ ፡ ይኖር ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ያስረዳል ። እንሆም ፡ ያንዳንዱ ፡ ወንዞች ፡ መሬት ፡ ውሃው ፡ በያመቱ ፡ እየበላው ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ሲሰጥም ፡ ሰው ፡ ሲኖርበት ፡ የነበረው ፡ ጉድጓድ ፡ ፪፻ ፡ ክንድ ፡ የሚያኽል ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ቀረ ። ወንዙም ፡ በያመቱ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚሰጠመው ፡ ልክ ፡ ስንት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ታየ ፡ ጉድጓድ ፡ ከተቈፈረ ፡ ቀን ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ብዙኅ ፡ እልፍ ፡ ዘመናት ፡ አልፈል ፡ ይባላል ።

ከእንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ጉድጓድ ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ያጥንት ፡ ምልክትና ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ የተሠራ ፡ የደንጊያ ፡ መሣሪያ ፡ ተገኘ ። ከዚህ ፡ ሁሉ ፡ ምርማሪ ፡ የተነሣ ፡ የኤሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ቢያንስ ፡ ፻፶ሺ ፡ ዓመት ፡ አልፈል ፡ ይላሉ ። እንደ ፡ መጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ቃል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ዓለም ፡ ከተፈጠረ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ከ፸ሺ ፡ ፬፻፷ ፡ ዓመት ፡ የሚበልጥ ፡ ይመስላል ።

ይህንን ፡ ግን ፡ የኤሮፓ ፡ የሃይማኖት ፡ ሊቃውንት ፡ ሲተ
ረጕሙት ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ የሚባለው ፡ በሰ
ው ፡ ዘንድ ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ነውና ፡ እግዚአብሔር ፡ ዓለምን ፡
የፈጠረ ፡ በ፮ ፡ ቀን ፡ ነው ፡ ቢባል ፡ በ፮ ፡ ክፍል ፡ እንደ ፡ ማለት ፡
ያኽል ፡ ነው ። እስራኤላውያንም ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡
ያለፈውን ፡ ዘመን ፡ አሳጥረው ፡ ቢቈጥሩት ፡ ይህንን ፡ ባያስተ
ውሉ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡
ድረስ ፡ ብዙኅ ፡ እልፍ ፡ ዘመናት ፡ እንዳለፈ ፡ ምንስ ፡ ምስክር ፡
ቢገኝም ፡ የቅዱስ ፡ መጽሐፍን ፡ ቃል ፡ አያስነቅፍም ፡ ይላሉ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እውነት ፡ ይሁ
ን ፡ አይሁን ፡ ለመከራከር ፡ ግን ፡ ለኛ ፡ አያስፈልግም ። እኛ ፡
ይህንን ፡ አጭር ፡ ቃል ፡ መጻፋችን ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ መሠ
ረት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማሳየት ፡ ነውና ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ ክ
ርክር ፡ ባሳባችን ፡ አይገባም ።

ከላይ ፡ የተጻፈውን ፡ የሊቃውንት ፡ ሐሳብ ፡ ማስታወቃ
ችን ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ በፍጹም ፡ ለማስረዳት ፡ ስን
ል ፡ ነው ።

ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ያለፈው
ን ፡ ዘመን ፡ የኤውሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ በ፮ ፡ ትልልቅ ፡ ክፍል ፡
ይከፍሉታል ። መዠመሪያው ፡ ርግጠኛ ፡ ታሪክ ፡ የሌለው ፡ ዘመ
ን ። ሁለተኛውም ፡ ታሪኩ ፡ የታወቀ ፡ ዘመን ፡ ይባላል ። ይህ
ም ፡ ርግጠኛ ፡ ታሪክ ፡ የሌለው ፡ ዘመን ፡ ለብቻው ፡ እንደ ፡
ገና ፡ በሦስት ፡ ክፍል ፡ ይከፈላል ።

አንደኛው ፡ የደንጊያ ፡ ዘመን ።
ሁለተኛው ፡ የመዳብ ፡ ዘመን ።
ሦስተኛው ፡ የብረት ፡ ዘመን ።

የኤውሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ መሬትን ፡ እየቈፈሩ ፡ ሲመረም
ሩ ፡ ከሁሉ ፡ በታች ፡ የሰውን ፡ ዐጥንትና ፡ ከደንጊያ ፡ የተበጀ ፡
የሰውን ፡ መሣሪያ ፡ አገኙ ፡ ይባላል ። ይህም ፡ በመዠመሪያ ፡
ዘመን ፡ የሰው ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ከደንጊያ ፡ ብቻ ፡ የተበጀ ፡

እንደ ፡ ነበረ ፡ ያስረዳል ። በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የሰው ፡ ኑሮ ፡ ካውሬ ፡ ኑሮ ፡ እጅግ ፡ የተሻለ ፡ አይመስልም ። የቤት ፡ ሥራ ፡ አልታወቀም ፡ ነበረ ። ሰው ፡ በጉድጓድና ፡ በዋሻ ፡ ውስጥ ፡ ሲኖር ፡ ነበር ። ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ ከመሬት ፡ የሚገኙት ፡ መዳብና ፡ ዚን ፡ ታወቁ ። ሰውም ፡ እነሱን ፡ ባንድነት ፡ አቅልጦ ፡ ብሮንስ ፡ የሚባለውን ፡ ጠንካራ ፡ ቁርቁሮ ፡ ሠራባቸው ። የቤቱንም ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ከዚሁ ፡ ከብሮንስ ፡ አበጀ ። የብሮንስንም ፡ ሥራ ፡ ካወቀ ፡ ወዲህ ፡ ደኅና ፡ ቤት ፡ መሥራት ፡ ለመደ ። በዚያ ፡ ጊዜም ፡ ሲኖርባቸው ፡ የነበሩ ፡ የቤቶች ፡ ፍራሾችና ፡ ብዙ ፡ የቤት ፡ መሣሪያ ፡ መሬቱ ፡ ቢቈፈር ፡ ከመሬት ፡ በታች ፡ ተገኝተው ፡ ብሮንስ ፡ ከታወቀ ፡ ወዲህ ፡ የሰው ፡ ኑሮ ፡ እየተሻለ ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ ያስረዳሉ ። ከዚያም ፡ የብረት ፡ ሥራ ፡ ታውቆ ፡ መሣሪያው ፡ ጠንክሮለት ፡ ሰው ፡ በፍጹም ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በቃ ።

ርግጠኛ ፡ ታሪክ ፡ የሌለውም ፡ የደንጊያ ፡ የብሮንስ ፡ የብረት ፡ ዘመን ፡ ተብሎ ፡ በ፫ ፡ ደረጃ ፡ መከፈሉ ፡ መሣሪያ ፡ እየተሻሻለለት ፡ በጊዜው ፡ ብዛት ፡ ሰው ፡ በኑሮው ፡ እንዴት ፡ እየተመቸው ፡ ዕውቀቱም ፡ እንዴት ፡ እየሰፋለት ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ ለማስረዳት ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ሰው ፡ መሣሪያው ፡ ደንጊያ ፡ ሆኖ ፡ ብሮንስን ፡ እስኪያውቅ ፡ ድረስ ፡ ስንትና ፡ ስንት ፡ ዘመን ፡ በመካከሉ ፡ እንዳለፈ ፡ በርግጡ ፡ ለመናገር ፡ ለማናቸውም ፡ ሊቅ ፡ አይቻለውም ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ሰው ፡ በላይ ፡ ከተጠራው ፡ ካንዱ ፡ ደረጃ ፡ ወዳንዱ ፡ ደረጃ ፡ እስኪወጣ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ብዙ ፡ ሺሕ ፡ ዘመናት ፡ እንዳለፉ ፡ ጥርጥር ፡ የሌለው ፡ ነገር ፡ ይመስላል ። የምድሩ ፡ መልክና ፡ አየር ፡ እየተለዋወጠበት ፡ ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ወዲህ ፡ ያገኘው ፡ መከራ ፡ ብዙ ፡ ነው ። አንድ ፡ ጊዜ ፡ መ·ቅ ፡ የነበረው ፡ አየር ፡ ነፋሱ ፡ ተለውጦ ፡ የበረዶ ፡ ሜዳና ፡ ኰረብታ ፡ ሲሆን ፤ አንድ ፡ ጊዜም ፡ መሬት ፡ ተናውጦ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ አንዱ ፡ አገር ፡ ሰምጦ ፡ ባሕር ፡ ሲሆን ፤ በሌላው ፡ ወገንም ፡ ባሕር ፡ የነበረው ፡ ቦታ ፡ ውሃው ፡ ሸሽቶበት ፡ እንደ ፡ እሳት ፡ የሚያቃጥል ፡ በረሓ ፡ ሲሆን ። በዚህ ፡ ዓለም ፡ ላይ ፡ እየተመላለሰ ፡ የወረደበት ፡ መዓት ፡ ብዙ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይመስላል ።

አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ ባፍሪቃ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ሰሐራ ፡ የሚ ባለው ፡ ትልቅ ፡ በረሓ ፡ ቀድሞ ፡ ባሕር ፡ የነበረው ፡ ነው ። ዛሬ ም ፡ ለም ፡ የሆነው ፡ ኤሮፓ ፡ ዱሮ ፡ አትክልት ፡ የማያበቅል ፡ የበረዶ ፡ አገር ፡ ነበር ። በሰሜን ፡ አሜሪካ ፡ ያለው ፡ ግሬን ላንድ ፡ የሚባለውም ፡ አገር ፡ በዛሬው ፡ ዘመናችን ፡ በበረዶ ፡ ተሸፍኖ ፡ ዘወትር ፡ የሚኖረው ፡ አገር ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አታክልት ፡ መልቶበት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ የሚመሰክሩ ፡ የደኖች ፡ ትራፊ ፡ ዛሬውንም ፡ ቢሆን ፡ ከበረዶው ፡ በታች ፡ ተቀብረው ፡ ይገኛሉ ።

እንደዚሁም ፡ በህንድኩሽና ፡ በታውሩስ ፡ መካከል ፡ ያለ ው ፡ በምሥራቅ ፡ የሚማሊያ ፡ ተራሮች ፡ በምዕራብም ፡ ያራራት ና ፡ የካውካዝ ፡ ተራሮች ፡ የወሰኑት ፡ አገር ፡ መልኩና ፡ አየ ሩ ፡ የቀድሞው ፡ ከዛሬው ፡ ልዩ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይመስላል ። የዛሬው ፡ የኤውሮፓ ፡ ሕዝቦችና ፡ ህንዶች ፡ ሺናውያንም ፡ የሴ ም ፡ ዘር ፡ የሆኑትም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ ቀድሞ ፡ በዚያው ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ባንድነት ፡ ሲኖሩ ፡ ነበሩ ።

ብዙ ፡ ሺሕ ፡ ዓመታትም ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በዚያው ፡ አገር ፡ የእሳትና ፡ የውሃ ፡ መዓት ፡ እየተለዋወጠ ፡ እን ደ ፡ ወረደበት ፡ የዛሬው ፡ የመሬቱ ፡ መልክ ፡ ያስታውቃል ። ያገሩ ፡ ተራሮች ፡ ከልዩ ፡ ልዩ ፡ መሬትና ፡ ደንጊያ ፡ መደራረብ ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ትልልቅ ፡ ቍልል ፡ ሁነው ፡ የቆሙ ፡ ናቸ ው ። በዚያውም ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ሜዳ ፡ ቢመረመር ፡ በፊት ፡ ብዙ ፡ ተራራና ፡ ብዙ ፡ ጕበታ ፡ ኑሮበት ፡ በኋላም ፡ ወን ዛወንዙ ፡ በዐፈርና ፡ ውሃ ፡ በሰበሰበው ፡ ደንጊያ ፡ በአሸዋም ፡ በዐቢራም ፡ ተመልቶ ፡ የተደለደለ ፡ ሁኖ ፡ ተገኘ ። ይህ ፡ ሁሉ ፡ የሆነው ፡ መቼም ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ በመሬት ፡ መነዋወጥና ፡ በውሃም ፡ በእሳትም ፡ ነው ። በዚያው ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሲኖ ሩ ፡ የነበሩ ፡ ነገዶች ፡ ሁሉ ፡ አንዳንዳቸው ፡ ወደ ፡ ሺን ፡ አገ ርና ፡ ወደ ፡ ህንድ ፡ አገር ፡ ግድም ፡ አንዳንዳቸውም ፡ ወደ ፡ ኤሮፓና ፡ ወደ ፡ አፍሪቃ ፡ ግድም ፡ ተሰደው ፡ ሌሎች ፡ አገሮች ፡ አቅንተው ፡ ሰፍረውበት ፡ ኖሩ ።

እነዚህም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ መከራውን ፡ የተቀበሉት ፡ ባንድነት ፡ ሳሉ ፡ ነውና ፤ ምንም ፡ ቋንቋቸውና ፡ ባሕርያቸው ፡

በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ቢለዋወጥና ፡ ቢለያይ ፤ ይህን ፡ የተቀበሉትን ፡ መከራ ፡ አልረሱትም ፡ ነበር። ምንም ፡ እንኳ ፡ ባይጠራና ፡ ቃሉ ፡ ባይተካከል ፡ በተረቶቻቸውና ፡ በመጻሕፍቶቻቸው ፡ ውስጥ ፡ የዚያው ፡ መከራ ፡ መታሰቢያ ፡ ምልክት ፡ ሳይገኝ ፡ አይቀርም ። አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ በአሪት ፡ ውስጥ ፡ የጥፋት ፡ ውሃ ፡ ተብሎ ፡ የተጻፈው ፡ የኖኅ ፡ ታሪክ ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ መከራ ፡ መታሰቢያ ፡ ነው ። ይህም ፡ የሆነበት ፡ ዘመን ፡ በጣም ፡ ሩቅ ፡ አይደለም ። የኤሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ እንደሚገምቱት ፡ ከኖኅ ፡ ጥፋት ፡ ወዲህ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፤፩ሺ ፡ ዓመት ፡ እጅግም ፡ ቢበዛ ፡ ፲፮ሺ ፡ ዓመት ፡ አልፈ.ል ፡ ይላሉ ።

በሰው ፡ ላይ ፡ የወረደው ፡ መዓት ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ አይደለም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አሪትን ፡ ያስተማሩ ፡ አይሁዳውያን ፡ የዱሮ ፡ አባቶቻቸው ፡ ከተቀበሉት ፡ መከራ ፡ ሁሉ ፡ ትዝ ፡ ያላቸው ፡ ይህ ፡ ከላይ ፡ የተጠራው ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ የጥፋት ፡ ውሃ ፡ ብለው ፡ በክርስቲያኖች ፡ ሁሉ ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ጽፈው ፡ ስለ ፡ አቄዩልን ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ አልተረሳም ።

ዘመናቱ ፡ እየራቀ ፡ ወሬው ፡ ቢረሳ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ከዚህ ፡ የከፋ ፡ መዓት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ እየተመላለሰ ፡ ወርዶ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በያገሩ ፡ ብንሄድ ፡ የመሬቱ ፡ መልክ ፡ ይነግራል ። እስቲ ፡ አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ ሩቅ ፡ ሳንሄድ ፡ በኢትዮጵያችን ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የፈንታሌንና ፡ የመታሐራን ፡ በረሓ ፡ እንመልከት ። ከፈንታሌ ፡ ተራራ ፡ ውስጥ ፡ የተተፋ ፡ የእሳት ፡ ጐርፍ ፡ ሜዳውን ፡ ሁሉ ፡ መልቶታል ።

ይህም ፡ የእሳት ፡ ጐርፍ ፡ በርዶ ፡ አሁን ፡ በመካከሉ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ተዘርግቶበታል። በፈንታሌም ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ የበረደው ፡ የእሳት ፡ ጐርፍ ፡ ከመሬት ፡ ውስጥ ፡ ከተተፋ ፡ ወዲህ ፡ እጅግ ፡ ብዙ ፡ ዘመን ፡ አላለፈም ። ዛሬ ፡ በፈንታሌ ፡ ግድም ፡ የሚኖሩት ፡ የከረዩና ፡ ያዳል ፡ ነገዶች ፡ ግን ፡ የጥቁሩን ፡ ደንጊያ ፡ ብዛት ፡ አይተው ፡ ይገረማሉ ። ግን ፡ ነገሩ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲህስ ፡ የሆነው ፡ መቼ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ታሪኩን ፡ አይተው ፡ አያውቁትም ፤ ነገሩ ፡ ተረስቷል ። እንደዚሁም ፡ በያገሩ ፡ ከዚህ ፡

የሚበልጥ ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ ይገኛል ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ የሆ ነበት ፡ ምክንያት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ተረስ ቶ ፡ ኑሮ ፡ ሊቃውንት ፡ እየመረመሩ ፡ የመሬቱ ፡ መልክ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነበትን ፡ የያንዳንዱ ፡ አገር ፡ አየር ፡ ለብቻው ፡ የሆነበ ቱ ፡ ሁሉ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ ተረድተው ፡ ደግሞ ፡ ለዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ለማስረዳት ፡ ይጣጣራሉ ።

እውነትም ፡ የኤውሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ ስለዚህም ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ደክመዋል ። ድካማቸው ፡ ግን ፡ ከንቱ ፡ አልሆነም ። ታሪክ ፡ ሳይጸፍ ፡ የነበሩ ፡ ሰዎችና ፡ ሕዝቦች ፡ ምንስ ፡ ስማቸ ውና ፡ ሞያቸው ፡ በርግጥ ፡ ባይታወቅ ፡ ኑሯቸውም ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በዘመናቸውም ፡ የሆነው ፡ የአየርና ፡ የመሬት ፡ መለዋወጥ ፡ በምርምር ፡ ተለይቶ ፡ ታውቋል ።

የኤሮፓም ፡ ሊቃውንት ፡ በሚነግሩን ፡ መንገድ ፡ ከሄድ ን ፡ ዘንድ ፡ ሰው ፡ የዛሬውን ፡ ዕውቀትና ፡ የኑሮ ፡ ምቹነት ፡ ያገኘ ፡ ካንዱ ፡ ደረጃ ፡ ወዳንዱ ፡ ደረጃ ፡ እየወጣ ፡ነው ፡ እንጂ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ አይደለም ።

፫ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የሰውም ፡ አስተዳደር ፡ ከጥንት ፡ ከመሠረት ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ነበረና ፡ እንዴትስ ፡ እየተለዋወጠ ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ በፍጹም ፡ እንድንረዳው ፡ ትልቁ ፡ ያሜሪካ ፡ ሊቅ ፡ ካሬ ፡ እንደ ፡ ጻፈው ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ከነሚስቱ ፡ ለብቻው ፡ ተለይቶ ፡ ሌላ ፡ አጋዥ ፡ ሳይኖረው ፡ መሣሪያም ፡ አልባ ፡ ሆኖ ፡ ወዳንድ ፡ የባሕ ር ፡ ደሴት ፡ መሰደዱን ፡ እናስብ ።

በመካከልም ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ የሱና ፡ የልጆቹ ፡ የልጅ ፡ ልጆቹም ፡ ኑሮ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ እንዴት ፡ እየተለ ዋወጠና ፡ እየሰፋም ፡ እንዲሄድ ፡ በተራ ፡ አስተውለን ፡ እናስብ ።

ይህ ፡ የምናስበው ፡ ሰው ፡ ከነሚስቱ ፡ ባንድ ፡ ሰፊ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ብቻውን ፡ ሲሆን ፡ መሣሪያም ፡ ሳይኖረው ፡ ትዳ

ሩ ፡ በመዝመሪያ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ ኑሮ ፡ ኑሮት ፡ ይሆን ። መቼ ም ፡ ደሴቱ ፡ ሰፊ ፡ ነውና ፤ እሱ ፡ ግን ፡ ሁለት ፡ ራሱን ፡ ብቻ ፡ ነውና ፡ የሄደ ፡ የሚመቸውን ፡ አይቶ ፡ ለትዳሩ ፡ የሚሆነውን ፡ ቦታና ፡ መሬት ፡ ሳይመርጥ ፡ አይቀርም ። ፍሬያማውን ፡ መሬት ፡ እንዳያቀና ፡ ግን ፡ ትልልቅ ፡ ዛፎችና ፡ ቍጥቋጦ ፡ መልተውበታ ል ። ወይም ፡ ደግሞ ፡ ትልልቅ ፡ ረግረግ ፡ ይሆንበታል ። ዛፎቹ ንም ፡ ለመቍረጥ ፡ ቡቃዮቹንም ፡ ለመንቀል ፡ ረግረጎቹንም ፡ ለማድረቅ ፡ ጉልበትና ፡ መሣሪያ ፡ ያጣል ።

ደግሞም ፡ የደኑና ፡ የረግረጉ ፡ አየር ፡ ከነከታቴውም ፡ ለጤና ው ፡ የማይመቸው ፡ ይሆናል ። በእጁም ፡ የሚነቅለው ፡ ቍጥቋ ጦ ፡ ወዲያው ፡ እንደ ፡ ነቀለው ፡ ተመልሶ ፡ እንዳይበቅልበት ፡ ያስፈራዋል ። ስለዚህም ፡ በተራራው ፡ አግድመት ፡ ያለው ፡ ገላጣ ፡ መሬት ፡ ዛፍና ፡ ብዙ ፡ ቍጥቋጦ ፡ የለበትም ። ውሃም ፡ አይቆምበትም ፤ ረግረግም ፡ አይሆንምና ፤ ከዚያው ፡ ላይ ፡ የሚበቃውን ፡ መሬት ፡ አይቶ ፡ መሬቱንም ፡ ባንድ ፡ በትር ፡ ምሶ ፡ ፍሬ ፡ ይተክልበታል ። ይህም ፡ የተከለው ፡ ፍሬ ፡ በመከር ፡ ጊዜ ፡ ዕጥፍ ፡ ሆኖ ፡ ይገባለታል ።

ይህንንም ፡ ፍሬ ፡ በሁለት ፡ ደንጊያ ፡ መካከል ፡ አድርጎ ፡ ይፈጨዋል ። ባንድ ፡ ደንጊያም ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ቂጣ ፡ ዐይነት ፡ አድርጎ ፡ ጋግሮ ፡ ይበላዋል ። የተከለው ፡ ፍሬ ፡ እስቲበቅልለት ፡ ድረስ ፡ ግን ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ አይቀመጥም ፡ ይሆናል ። ዐውቆ ፡ የበቀለውን ፡ የደን ፡ ፍሬ ፡ ለመሰብሰብ ፡ አውሬውንም ፡ ለመያዝ ፡ ወይም ፡ ለመግደል ፡ ወዲያና ፡ ወዲህ ፡ ሲመላለስ ፡ ይቈያል ። እንዲህና ፡ እንዲህም ፡ ሲል ፡ ለራሱና ፡ ለሚስቱ ፡ የሚሆን ፡ የዕለት ፡ ምግብ ፡ ያገኛል ። ይህም ፡ ሲሆን ለት ፡ ኑሮው ፡ እየተሻለ ፡ ይሄዳል ። የሚመቸውንም ፡ አንድ ፡ ደንጊያ ፡ አይቶ ፡ መጥረቢያ ፡ እንዲሆንለት ፡ በሌላ ፡ ደንጊያ ፡ ይስለዋል ። በብዙ ፡ ድካምም ፡ ዛፎቹን ፡ ይጥልበታል ። ነገር ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ የመዳብን ፡ ዐፈር ፡ ያገኛል ፤ አቀላለጡንም ፡ እሱው ፡ ራሱ ፡ አስቦ ፡ ይማራል ። በዚህም ፡ ባዲስ ፡ ዕውቀ ቱ ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ የተሻለ ፡ መጥረቢያ ፡ ለማበጀት ፡ ይችላ ል ፤ ከመዳብም ፡ አንደኛ ፡ መናኛ ፡ ዶማ ፡ ያበጃል ።

በዶማውም ፡ መሬቱን ፡ አጥብቆ ፡ ወደ ፡ ውስጥ ፡ ዘለቃ ፡ ይቈፍረዋል ፤ መሬቱም ፡ ደኅና ፡ ሁኖ ፡ ስለ ፡ ተቈፈረ ፡ የሚዘራውንም ፡ ፍሬ ፡ በሐይ ፡ ያደርቀዋል ፡ ጐርፍም ፡ ይወስደዋል ፡ ተብሎ ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ አያስፈራም ።

መከሩም ፡ የተዘራውን ፡ ሦስት ፡ እጅ ፡ አኽሎ ፡ ሳይገባ ፡ አይቀርም ። ከዚያም ፡ ቀጥሎ ፡ ዚን ፡ ያለበትን ፡ ዐፈር ፡ ያገኛል ። ዚኑንና ፡ መዳቡንም ፡ ባንድነት ፡ አጋጥሞ ፡ ቢያቀልጠው ፡ ብሮንስ ፡ ይሆንለታል ። ከብሮንስም ፡ ከዱሮ ፡ የበለጠ ፡ መሣሪያ ፡ ያበጃል ። ሥራውም ፡ በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ በጣም ፡ ይቀልለታል ።

ያንን ፡ በፊት ፡ በማይረባ ፡ መሣሪያ ፡ ሲቈፍረው ፡ የነበረውንም ፡ መሬት ፡ ከእንግዲህ ፡ ወዲህ ፡ አጥብቆ ፡ ሊቈፍረው ፡ ይችላል ። ከፍሬያማውም ፡ መሬት ፡ ቡቃያ ፡ ከነበረበቱ ፡ ጥቂቱን ፡ በዚሁ ፡ ባዲሱ ፡ መሣሪያ ፡ ያቀናዋል ፤ መሬቱንም ፡ በደኅና ፡ ይቈፍረዋል ። ቡቃያው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በቅሎ ፡ የዘራውን ፡ ፍሬ ፡ እንዳይውጥበት ፡ አያስፈራውም ፤ በዚሁ ፡ መካከል ፡ መቼም ፡ ልጆች ፡ ይወልዳል ፤ ልጆቹም ፡ ለሥራ ፡ ይደርሳሉ ። የሱ ፡ ጕልበትና ፡ የልጆቹ ፡ ጕልበት ፡ ይተባበራል ። ከመተባበራቸውም ፡ የተነሣ ፡ የበለጠ ፡ ኀይል ፡ ያገኛሉ ። የሚያስፈልጋቸውንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ። መሬት ፡ በሆዷ ፡ እንደ ፡ ያዘች ፡ ተረድተውታል ። ለመሣሪያም ፡ የሚሆናቸውን ፡ ነገር ፡ ከመዳብና ፡ ከዚን ፡ የበለጠ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ እንዲያገኙ ፡ ይመረምራሉ ። እንሆም ፡ የብረት ፡ ዐፈር ፡ ያገኛሉ ፤ ያቀልጡታልም ። እንዲሁም ፡ ሆኖ ፡ ከሚወጣው ፡ ብረት ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ጨርሶ ፡ ለጊዜው ፡ ባያምር ፡ እውነተኛ ፡ ብረት ፡ ያገኛሉ ። ወዲያው ፡ ዶማና ፡ መጥረቢያ ፡ ያበጃና ፡ ሥራቸውን ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ በበለጠ ፡ ይሠሩበታል ።

እንግዲህም ፡ ይህ ፡ መገሥሪያ ፡ ስደተኛው ፡ ሰውዬ ፡ ከልጅቱ ፡ ጋራ ፡ ሁኖ ፡ በተራራው ፡ አግድመት ፡ የነበረውን ፡ ትልቁን ፡ ጥድ ፡ ጥሎ ፡ እርሻውን ፡ ያሰፋል ። በብረቱም ፡ ዶማ ፡ መሬቱን ፡ በጣም ፡ እስከ ፡ ውስጡ ፡ ድረስ ፡ ዘለቃ ፡ ይቈፍረዋል ። የላይኛውንም ፡ ዐፈር ፡ ከታችኛው ፡ ዐፈር ፡ ጋራ ፡ ያደባልቀዋል ።

ልጆቹም ፡ ልጆች ፡ ይወልዳሉ ፤ የልጅ ፡ ልጆቹም ፡ ያድጉ ለታል ፤ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ከልጆቹና ፡ ከልጅ ፡ ልጆቹ ፡ ጋራ ፡ ሁኖ ፡ ብቻውን ፡ ሳለ ፡ ለመሥራት ፡ ያልቻለውን ፡ አሁን ፡ ግን ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹን ፡ ይዞ ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ይችላል ።

ቤተ ፡ ሰቡም ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሚ ያገኘው ፡ ምግብ ፡ እየበዛ ፡ የያንዳንዱም ፡ ድካም ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። ቤተ ፡ ሰቦቹም ፡ ከበዙ ፡ ዘንድ ፡ ሥራውን ፡ ይከ ፋፈሉታል ። እኩሌቶቹ ፡ የእርሻን ፡ ሥራ ፡ ይሠራሉ ፤ እኩሌቶ ቹም ፡ ደግሞ ፡ ብረትና ፡ መዳብ ፡ ዚንም ፡ የሚገኝበትን ፡ ዐፈ ር ፡ እያቀለጡ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ደኅና ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ ይሠራሉ ። እኩሌቶቹ ፡ ግን ፡ ደግሞ ፡ የተበላሹትን ፡ መሣሪያዎ ች ፡ እያሻሻሉ ፡ ያድሳሉ ።

ለእንክርዳድ ፡ መንቀያ ፡ የሚሆናቸውንም ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ ዐይነት ፡ ዶማ ፡ ይሠራሉ ። ይህንን ም ፡ አዲስ ፡ መሣሪያ ፡ ይዘው ፡ ትንንሾቹም ፡ ልጆች ፡ ቢሆኑ ፡ እንክርዳዱን ፡ በመንቀላቸው ፡ ማለፊያ ፡ አድርገው ፡ ሥራውን ፡ ይረዳሉ ። ሰዎቹ ፡ እንደዚህም ፡ በመተባበራቸው ፡ ትዳራቸው ፡ እየሰፋ ፡ እነሱም ፡ እየበረቱና ፡ እየተጠቀሙ ፡ ይሄዳሉ ።

እንግዲህም ፡ በሥራና ፡ ባሳብ ፡ እየተረዳዱ ፡ የጠነከረ ፡ መሣሪያ ፡ አብጅተዋልና ፡ ከተራራው ፡ አግድመት ፡ በታች ፡ ወዳለው ፡ ቍጥቋጦ ፡ ወደ ፡ በዛበት ፡ መሬት ፡ እርሻቸውን ፡ ለማስ ፋት ፡ ይወርዳሉ ። ወርደውም ፡ ቍጥቋጦውን ፡ በእሳት ፡ ያቃጥ ሉታል ። ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ትልልቆቹን ፡ ዛፎች ፡ በመጥረቢያ ፡ ይጥላሉ ። በጊዜም ፡ ብዛት ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ በሬው ን ፡ ለማሠራት ፡ ያስባሉ ። በሬውም ፡ በጉልበቱ ፡ እንዲረዳቸው ፡ የሚረዳበትን ፡ መሣሪያ ፡ አስበው ፡ ያወጣሉ ፡ ይህንንም ፡ መሣ ሪያ ፡ በጠፍር ፡ አጋጥመው ፡ ከበሬው ፡ ዐንገት ፡ በዕንጨትና ፡ በጠፍር ፡ ያስሩታል ፤ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ያርሱበታል ። እንሆ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ መሣሪያ ፡ ባልሠለጠኑት ፡ ሕዝቦች ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ይኖራል ።

እንሆም ፡ ዱሮ ፡ በዶማ ፡ ዐሥር ፡ ሰዎች ፡ ሲቈፍሩ ፡ ይውሉበት ፡ የነበረውን ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ኋላ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሁለት ፡

በፊ ፡ አርሶት ፡ ይውል ፡ ገ/መር ። እንደዚህም ፡ ሲሆን ፡ እርሻቸው ፡ ከዱሮው ፡ በጣም ፡ የተሻለ ፡ እኽል ፡ የሚያበቅልና ፡ የሰፋም ፡ ይሆናል ። የሰዎቹም ፡ ቍጥር ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። በመጣሪያና ፡ በእኽል ፡ በልብስም ፡ ሀብታቸው ፡ ይበዛል ። የሚኖሩበትም ፡ ቤት ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ የተሻለ ፡ ይሆናል ።

ያ ፡ በደሴት ፡ የገባው ፡ የመገ/መሪያው ፡ ሰው ፡ ከነሚስቱ ፡ እንደ ፡ አውሬ ፡ በጕድጓድ ፡ ወይም ፡ በዋሻ ፡ ውስጥ ፡ ይኖር ፡ ነበር ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ዐውቆ ፡ የወደቀውን ፡ ዕንጨት ፡ ሰባስቦ ፡ አንዲት ፡ ጐጆ ፡ ሠራ ። የመገ/መሪያው ፡ ቤት ፡ መቼም ፡ መስኮትና ፡ የጢስ ፡ መውጫ ፡ አልነበረውምና ፡ ሰውዬው ፡ በብርድ ፡ እንዳልሞት ፡ ሲል ፡ በጢስ ፡ ውስጥ ፡ ታፍኖ ፡ ይኖር ፡ ነበር ።

ነፉሱም ፡ ሲበረታበት ፡ መዝጊያውንም ፡ ለመዝጋት ፡ የግድ ፡ እየሆነበት ፡ በጢሱ ፡ ውስጥ ፡ በጨለማ ፡ ሥራ ፡ እየፈታ ፡ ሲቀመጥ ፡ ነበረ ። ይህ ፡ ኑሮ ፡ ግን ፡ ለጤናው ፡ እጅግ ፡ የሚስማማው ፡ አልነበረም ። ልጆቹና ፡ የልጅ ፡ ልጆቹ ፡ ካደጉና ፡ ለሥራ ፡ ከደረሱ ፡ በኋላ ፡ ከእነሱ ፡ ጋራ ፡ በኅብረት ፡ ተጋግዞ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አውጥቶ ፡ ጎይሉ ፡ ሲሰፋለት ፡ አይቶ ፡ ጥዱንና ፡ ዝግባውን ፡ ቈርጦ ፡ ፈልጦ ፡ የተሻለ ፡ ቤት ፡ ሠራ ። የሚኖርበትም ፡ ቤት ፡ እየተሻለ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹ ፡ እየተመቻቸው ፡ ይበዛሉ ። ከመብዛታቸውም ፡ የተነሣ ፡ ባሕርያቸውና ፡ ሞያቸውም ፡ ይለያያል ። እኩሌቶቹ ፡ በእርሻ ፡ የሠለጠኑ ፡ ይሆናሉ ። ያውሬንና ፡ የከብትን ፡ ቆዳ ፡ እየፋቁ ፡ ልብስ ፡ ያበጃሉ ። እኩሌቶቹም ፡ መሣሪያውን ፡ በማበጀት ፡ ይሠለጥናሉ ። ከዚህም ፡ ሥራ ፡ መከፋፈል ፡ የተነሣ ፡ የያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ድካም ፡ እየተቃለለ ፡ ይሄዳል ። በዚህ ፡ ሥራ ፡ ብዛት ፡ ገንዘብ ፡ እየተረፋቸው ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ለክፉ ፡ ቀን ፡ እንዲሆነን ፡ እያሉ ፡ ትርፉን ፡ ያከማቻሉ ።

እርሻቸውም ፡ ብዙ ፡ ፍሬ ፡ ከማይሰጠው ፡ አግድመት ፡ ወደ ፡ ፍሬያማው ፡ ሚዳና ፡ የወንዝ ፡ ዳር ፡ እየሰፋ ፡ ሲሄድ ፡ ሰዎቹም ፡ ደኑን ፡ መንጥረው ፡ ረግረጉንም ፡ አድርቀው ፡ እየዘሩ ፡ ከዱሮው ፡ በጣም ፡ የተሻለ ፡ መከር ፡ ያገኛሉ ። ለከብትም ፡ መሰማሪያ ፡ የሚሆን ፡ አይተው ፡ ደኅና ፡ ግጦሽ ፡ ይለያሉ ።

እንሆም ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ከዱሮው ፡ የበለጠ ፡ ሥጋና ፡ ወተት ፡ ቅቤም ፡ ቆዳም ፡ ለማግኘት ፡ ይሆንላቸዋል ።

በበታቹ ፡ ያለው ፡ ሜዳ ፡ የተሻለ ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ስለ ፡ ተገኘበት ፡ ያ ፡ ዱሮ ፡ ሲታረስ ፡ የነበረው ፡ የተራራው ፡ እግ ድመት ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ለፍየልና ፡ ለበግ ፡ መሰማሪያ ፡ እንዲሆን ፡ ይለቀቅና ፡ ወደ ፡ አዲሱ ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ይወረ ዳል ።

ይህም ፡ ሁሉ ፡ ነገር ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ትውል ዶች ፡ አልፈዋል ።

አዲሶቹ ፡ ትውልዶች ፡ አባቶቻቸውና ፡ አያቶቻቸው ፡ ባከማቹት ፡ ሀብትና ፡ ዕውቀት ፡ ተጠቅመው ፡ ነበርና ፡ ለወደ ፊት ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ እንዲያገኙ ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ ለማግኘት ፡ በመጣጣር ፡ ይሆንላቸዋል ።

እንሆ ፡ ነፋስና ፡ ውሃ ፡ እንኳ ፡ ሳይቀሩ ፡ እንዲያገለግሏቸ ው ፡ አድርገው ፡ ድካማቸውን ፡ ከቀድሞው ፡ ያቃልላሉ ። በነ ፋስ ፡ የሚዘወር ፡ ወፍጮና ፡ በውሃ ፡ የሚዘወር ፡ የዕንጨት ፡ መቀረጫ ፡ መጋዝ ፡ ያበጃሉ ።

የዕንጨት ፡ ከሰልም ፡ የሚነድበትን ፡ የብረት ፡ ማቅለጫ ፡ ሸክላ ፡ ያበጃሉ ።

እንሆም ፡ ዱሮ ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የሚያስምበትን ፡ ጥቅም ፡ ባን ድ ፡ ቀን ፡ ለማግኘት ፡ ይቻላቸዋል ። ሕዝቡም ፡ በዝቶ ፡ የደሴ ቱን ፡ ተራራና ፡ ሜዳ ፡ ሁሉ ፡ እያቀና ፡ ይመሳዋል ።

የሰዎቹም ፡ ቍጥር ፡ ሲበዛ ፡ ሥራቸውና ፡ ሞያቸው ፡ ዐይ ነቱ ፡ በጣም ፡ የተለያየ ፡ ይሆናል ፤ አራሾች ፡ ሰፊዎች ፡ ቤት ፡ ሠሪዎች ፡ ብረት ፡ ሠሪዎች ፡ እየተባሉ ፡ ሞያ ፡ ሞያቸውን ፡ ይይዛሉ ። ረግረጎች ፡ በሰው ፡ ብልኀት ፡ ይደርቃሉ ።

እንሆም ፡ በዱሮዎቹ ፡ ሰፈሮችና ፡ ባዲሶቹ ፡ ሰፈሮች ፡ መካ ከል ፡ መንገድ ፡ ይጠረጋል ። ወይም ፡ ደግሞ ፡ ከነከታቴው ፡ የዱሮዎቹ ፡ አሮጌዎቹ ፡ ሰፈሮች ፡ በደኅና ፡ ሁነው ፡ ይሠራሉ ። እንሆም ፡ ካንዱ ፡ ሰፈር ፡ ወዳንዱ ፡ ሰፈር ፡ እየመጡ ፡ በእ

ኽል ፡ ወይም ፡ በበግ ፡ ጠጕር ፡ የተሻለ ፡ ዶማም ፡ ማረሻም ፡ ልብ ስም ፡ የብርድ ፡ ልብስም ፡ ሌላም ፡ ደግሞ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ መሣሪያና ፡ ዕቃ ፡ ይለዋወጣሉ ። በነዚህም ፡ ሥራ ፡ የለውጥ ፡ ንግድ ፡ ይዠመራል ።

ምኞትም ፡ ሲገኝ ፡ ሕዝቡ ፡ በጣም ፡ ይበዛል ። ሀብቱና ፡ ጎይሉም ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። እያንዳንዱም ፡ ሰው ፡ በዛሬው ፡ ኑሮውና ፡ ባለፉት ፡ ትውልድ ፡ ኑሮ ፡ እንደ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ እያሰበ ፡ መንፈሱ ፡ ለሥራ ፡ ይተጋል ።

ለዝናቡና ፡ ለፀሓዩም ፡ መመከቻ ፡ ልብስና ፡ ቆብ ፡ አበጅ ቷልና ፡ እንዳለፉት ፡ ትውልዶች ፡ ከሥራው ፡ አይተጓጐልም ።

በዱሮ ፡ ጊዜ ፡ ለመከር ፡ የሚሆን ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አልነ በረምና ፡ የመከሩ ፡ ጊዜ ፡ አጭር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ደኅና ፡ ሁኖ ፡ ከበቀለው ፡ እኽል ፡ ጊዜ ፡ እየተላለፈበት ፡ ግማሹ ፡ በስብሶ ፡ ይቀር ፡ ነበር ።

አሁን ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ትንሽና ፡ ትልቅ ፡ ማጭድ ፡ የዕንጨትና ፡ የብረት ፡ መንሽም ፡ ስለ ፡ ተበጀ ፡ የመከሩም ፡ ሥራ ፡ ይፋጠናል ። ከዚያም ፡ ቀጥሎ ፡ የሚያጭድ ፡ መኪና ፡ ይሠራል ። እነዚህም ፡ መሣሪያዎች ፡ ሁሉ ፡ የሰውን ፡ ድካም ፡ ያቀላሉ ። ሌላውን ፡ ደግሞ ፡ የጐደጐደውን ፡ መሬት ፡ ለመ ምላት ፡ በዝናብ ፡ የሚናደውንም ፡ መሬት ፡ እንዳይናድ ፡ ማገ ጃ ፡ ተሠራ ። ላራሹ ፡ ጊዜ ፡ ይሰጡታል ፤ ከመመራመሩም ፡ ብ ዛት ፡ የተነሣ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ አህያና ፡ ፈረስም ፡ ለምደውለት ፡ የጋሪ ፡ መንገድ ፡ ተበጀለት ። ጋሪና ፡ ፈረስ ፡ አህያም ፡ ሰውን ፡ ያገለግሉ ፡ ዠመር ። በነዚህም ፡ ርዳታ ፡ ሰው ፡ ከሰልና ፡ ሌላ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ መሣሪያ ፡ ከሩቅ ፡ ስፍራ ፡ እያመላለሰ ፡ የኖራ ፡ አቀላለጥም ፡ ዐወቀና ፡ ለጥቅሙ ፡ አደረገው ። ኖራውንም ፡ ለሥራው ፡ እንደሚመች ፡ አድርጎ ፡ ያበጀዋል ። ኖራውንም ፡ አቃጥሎ ፡ ከእርሻው ፡ ዐፈር ፡ ጋራ ፡ ሲደባልቀው ፡ እርሻው ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ይለሰልስለትና ፡ ከቀድሞው ፡ ይበልጥ ፡ መል ካም ፡ አድርጎ ፡ እኽል ፡ ያበቅልለታል ።

የሰውም ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እየበዛ ፡ ሀብቱም ፡ እያ ደገ ፡ ይሄዳል ። ሰውም ፡ ረግረጉን ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ የሚያደ

ርቅ ፡ በውሃና ፡ በእሳትም ፡ የሚንቀሳቀስ ፡ ዕቃውንም ፡ በፍጥነ ት ፡ የሚያመላልስ ፡ አንድ ፡ መኪና ፡ አስቦ ፡ ያወጣል ። እሱም ፡ ለጉዳዩ ፡ ካንዱ ፡ ወዳንዱ ፡ ቦታም ፡ የሚሄድበት ፡ ከፈረስ ፡ ጋሪ ፡ የተሻለ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ አስቦ ፡ ይሠራል ። ይህም ፡ የሚሻለ ው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ነው ።

ከዚህም ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነውን ፡ መሣሪያና ፡ ሌላ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ብልጎት ፡ ያወጣል ። ያንንም ፡ የታየውን ፡ አሳቡንና ፡ ምኞቱንም ፡ ለመፈጸም ፡ አይሳነውም ፤ መሣሪያም ፡ አያንሰውም ፤ ቦታም ፡ አይርቀውም ። የምድር ፡ ባቡርና ፡ መርከ ብ ፡ የዓለምን ፡ አራት ፡ ማእዝኖች ፡ ያቀርቡለታል ።

እንሆ ፡ በዚህ ፡ ምሳሌ ፡ እንደምናየው ፡ ሰው ፡ በመዝመሪያ ፡ የምድር ፡ ተገዢ ፡ ሁኖ ፡ ዐውቃ ፡ የሰጠችውን ፡ ስጦታ ፡ ሲቀበ ል ፡ የነሳችውንም ፡ ሲያጣ ፡ ነበረ ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ግን ፡ ጌታዋ ፡ ሆነ ፤ ነፋስና ፡ ውሃም ፡ ተገዙለትና ፡ ተመችቶት ፡ እየተባዛም ፡ ሄደ ። ሰው ፡ በመዝመሪያ ፡ ያውሬን ፡ ሥጋና ፡ ዐውቆ ፡ የበቀለ ውን ፡ የደን ፡ ፍሬ ፡ ሲመገብ ፡ ደካማውንና ፡ በሽተኛውን ፡ ልጁ ን ፡ የደከመውንም ፡ ሽምግሎ ፡ ወይም ፡ ታሞ ፡ የማይድን ፡ ወይ ም ፡ የዱር ፡ ፍሬ ፡ ለመሰብሰብ ፡ የማይችለውን ፡ አባቱንና ፡ ወ ይም ፡ ወንድሙን ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ እንዳያስቸግረኝ ፡ ብሎ ፡ ፈርቶ ፡ ከበረሓ ፡ እየጣለ ፡ ባውሬ ፡ ሲያስፈጀው ፡ ይኖር ፡ ነበር ። እርሻ ፡ ከተዋመረ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ርኅራኄ ፡ ገባና ፡ ጭከና ፡ እያነሰ ፡ ሄደ ። ሰውም ፡ መሬቱ ፡ ረቂቅ ፡ ሁኖ ፡ በመዝመሪያ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ሲያርሰው ፡ ከነበረው ፡ የተራራ ፡ አግድመት ፡ ወርዶ ፡ ደንና ፡ ረግረግ ፡ ወደ ፡ በዛበት ፡ መሬቱም ፡ ወፍራም ፡ ወደ ፡ ሆነበ ት ፡ ሜዳና ፡ የወንዝ ፡ ዳር ፡ ወርዶ ፡ ከጊዜ ፡ ብዛት ፡ በኋላ ፡ ባገ ኘውም ፡ ዕውቀት ፡ ደኑን ፡ መንጥሮ ፡ ረግረጉን ፡ አድርቆ ፡ መሬቱንም ፡ አለስልሶ ፡ መከሩ ፡ ከበዛለት ፡ በኋላ ፡ ወንድሙ ፡ ሲታመምና ፡ ሲሸመግልም ፡ ሊራራለት ፡ እንዲገባው ፡ ተረዳ ። ከዕውቀቱ ፡ የተነሣ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ችጋር ፡ እያነሰ ፡ ሄደ ። ሀብትና ፡ ምቾትም ፡ ሰፋ ። ሞትና ፡ በሽታም ፡ እያነሰ ፡ ሰውም ፡ እየበዛ ፡ ይሄድ ፡ ገመር ። ርኅራኄም ፡ አድ

ሮበት ፡ ተፋቅሮ ፡ ተባበረ ። ከመተባበሩም ፡ የተነሣ ፡ ጎይል ፡ አግኝቶ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በቃ ።

በመካከሉ ፡ ግን ፡ ዕንቅፋትና ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ከላይ ፡ በተጻፈው ፡ ምሳሌ ፡ ያሳየነውን ፡ መንገድ ፡ ተከትሎ ፡ ቢሄድ ፡ በዘመናቱ ፡ እስከ ፡ ፍጻሜው ፡ በደኅና ፡ እንዲደርስ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ። ካውሬ ፡ አደንም ፡ ወደ ፡ እርሻ ፡ ሲመለስ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያም ፡ ካወጣ ፡ በኋላ ፡ መጥፎውን ፡ መሬት ፡ ትቶ ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ አቅንቶ ፡ ሲያርስ ፡ ዕውቀቱም ፡ ሲሰፋ ፡ እየተመቸውና ፡ እየበዛ ፡ እንዲሄድ ፡ ርግጥ ፡ ነው ። የዚህ ፡ ዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ በመካከሉ ፡ ዕንቅፋት ፡ ባያገኛቸው ፡ ይህንን ፡ ከላይ ፡ የተጻፈውንና ፡ ያሳየነውን ፡ መንገድ ፡ ተከትለው ፡ ሊሄዱ ፡ ነበር ። ዛሬም ፡ የዕውቀታቸውና ፡ የሀብታቸው ፡ ደረጃ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ሁኖ ፡ ባሕርያቸውና ፡ ልማዳቸው ፡ የመለያየቱ ፡ ምክንያት ፡ አጭር ፡ ነው ። ከመረመርነውም ፡ ዘንድ ፡ በቶሎ ፡ እንረዳዋለን ። ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ መቼም ፡ ይህንን ፡ ከላይ ፡ በምሳሌ ፡ ያሳየነውን ፡ መንገድ ፡ ተከትሎ ፡ ወደ ፡ ፍጻሜው ፡ መድረስ ፡ የሚችል ፡ በመካከሉ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ያላገኘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። እንደሚያገኘውም ፡ መሰናክል ፡ መጠን ፡ የሚያርስበት ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረጃ ፡ ከፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ይሆናል ። ስለዚህም ፡ ነገር ፡ ሕዝብን ፡ ሀብትና ፡ ዕውቀት ፡ እንዳያገኝ ፡ ሊከለክል ፡ የሚችል ፡ መሰናክል ፡ ሁሉ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ልንመረምር ፡ ይገባናል ።

፩ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ሰው ፡ መቼም ፡ እርሻን ፡ ሳይገምርም ፡ ቢሆን ፡ ያውሬን ፡ ሥጋና ፡ የደንን ፡ ፍሬ ፡ እየበላ ፡ ተባዝቶ ፡ ነበረ ። መሬት ፡ ሲቈፍርና ፡ እርሻንም ፡ ማረስ ፡ ሲገምር ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ ሰፈረ ፤ በያለበትም ፡ ይሠራ ፡ ገመር ። ነገር ፡ ግን ፡ በያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ውስጥ ፡ ባለው ፡ ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ እየተለዋወጡ ፡ የተሻለ ፡ ኑሮ ፡ ለማግኘት ፡ ይችሉ ፡ ነበር ።

ዛሬ ፡ እንደምናየው ፡ ይህን ፡ ያክል ፡ ድኽነት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ አይሰፋም ፡ ነበረ ። ካየርና ፡ ከመሬት ፡ ክፋት ፡ የሚበልጥ ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ለሕዝቦቹም ፡ ኑሮ ፡ ዕንቅፋት ፡ የሚሆን ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ አለ ። ርሱም ፡ ሽፍታና ፡ ጦርነት ፡ ነው ። በገዛ ፡ እጃቸው ፡ ሠርተው ፡ ለመብላት ፡ የማይወዱ ፡ ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ ይኖሩ ፡ ይሆናል ። ከነዚህም ፡ ሥራ ፡ ከማይወዱ ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ የጕልበትና ፡ የዕውቀት ፡ ብልጫ ፡ ይኖረዋል ። የቀሩትንም ፡ ይሰበስባቸዋል ፤ ዋናቸውም ፡ ሁኖ ፡ ለራሱና ፡ ለሚከተሉት ፡ ጓደኞች ፡ የሚበቃ ፡ ምግብ ፡ ከሌሎቹ ፡ ይቀማል ።

አራሾች ፡ ግን ፡ የሰፈሩት ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ አልፈው ፡ አልፈው ፡ ነበርና ፡ ሰፈራቸው ፡ ስለ ፡ ተራራቀ ፡ ደኅና ፡ መንገድም ፡ ስለሌላቸው ፡ ባንድነት ፡ ሁነው ፡ ለቀማኞቹ ፡ መመከት ፡ አይቻላቸውም ፡ ነበር ።

ስለዚህም ፡ ነገር ፡ የወንበዴው ፡ ወገኖች ፡ ሥራ ፡ ፈቶችም ፡ ይበዛሉ ። እሱም ፡ ጥቂት ፡ ቁይቶ ፡ የብዙ ፡ ወገን ፡ ቆሮ ፡ ገዢ ፡ ይሆናል ። ለሱና ፡ ሥራ ፡ ለሌላቸው ፡ ተከታዮቹም ፡ ምግብ ፡ የሚሆን ፡ ቄፋሪዎቹና ፡ አራሾቹ ፡ ለፍተው ፡ ካገኙት ፡ ሀብት ፡ ከፍለው ፡ እንደ ፡ ግብር ፡ እንዲሰጡት ፡ የግድ ፡ ይላቸዋል ። መቹም ፡ ሰው ፡ ለፍቶ ፡ ሠርቶ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ባንድም ፡ ነገድ ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ የማይወዱና ፡ በሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ድካም ፡ የሚመገቡ ፡ ሰዎች ፡ ሲበዙ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ መብዛቱ ፡ ነውና ፤ ሕዝቡና ፡ ሀብቱ ፡ በቶሎ ፡ እንዳይበዛ ፡ ዕንቅፋት ፡ ይሆናል ። ይህም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ባገራችን ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ሲደረግ ፡ ይኖራል ።

አራሾቹ ፡ ግን ፡ ምንም ፡ ግብሩና ፡ ጕዳቱ ፡ ቢበዛባቸው ፡ በቀስታ ፡ ከተራራው ፡ ጥግ ፡ ወደ ፡ ሜዳው ፡ ከሜዳውም ፡ ረግረግ ፡ ወደ ፡ ሆነው ፡ እወንዙ ፡ ዳር ፡ ድረስ ፡ እርሳቸውንና ፡ ንብረታቸውን ፡ ያሰፋሉ ። በቀን ፡ ብዛትም ፡ ሌላ ፡ ነገድ ፡ ወደሚያርሰውና ፡ ከብቱን ፡ ወደሚያሰማራበት ፡ አገር ፡ ስፍራ ፡ ይደርሳሉ ። ይህም ፡ ሌላ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ እንደዚሁ ፡ ለብቻው ፡ ቆሮ ፡ ገዢ ፡ ወጥቶበት ፡ ይሆናል ። እነዚህም ፡ ሁለት ፡ ቆሮዎች ፡ ጎረ ፡

ቤቶች ፡ ሲሆኑ ፡ እኔ ፡ እበልጥ ፡ እኔ ፡ እበልጥ ፡ ሲሉ ፡ ርስ ፡ በር ሳቸው ፡ ይቀናናሉ ።

አንዱም ፡ ያንዱን ፡ ዜጎች ፡ ለማስገበር ፡ ይፈልጋል ፤ በዚህም ፡ በመቀናናታቸው ፡ ምክንያት ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ።

የያንዳንዱ ፡ ቆሮ ፡ አሳብ ፡ መቼም ፡ ለመቀማት ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ እውነተኛውን ፡ አሳባቸውን ፡ ሸፍነው ፡ ስ ም ፡ ብቻ ፡ ለመፈለግ ፡ የተነሡ ፡ ያስመስሉታል ። አንዱም ፡ ቆሮ ፡ በሌላው ፡ ቆሮ ፡ አገር ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ይጥላል ። ባለጋራውም ፡ እንዲያክምለት ፡ ገባሮቹን ፡ በብዙ ፡ ይገድልበታል ፤ ቤታቸው ንም ፡ ያቃጥላል ፤ እርሻቸውንም ፡ ያጠፋል ። ቆሮዎቹ ፡ ግን ፡ በመገሥመሪያ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ለመጋደል ፡ አይፈላለጉም ፡ ነበር ። ያንዱም ፡ ቆሮ ፡ ገባር ፡ የጌታውን ፡ ጠላት ፡ የሆነውን ፡ ቆሮ ፡ ለመግደል ፡ አይደፍርም ፤ ቢማርከውም ፡ እንኳ ፡ በብዙ ፡ ትሕትና ፡ ያገለግለዋል ።

ገባሮቻቸውን ፡ እያስተራረዱ ፡ ቆሮዎቹ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ በፍቅር ፡ ለመላላክ ፡ አይመለሱም ። ይልቁንም ፡ የሥጋ ፡ ዝምድ ና ፡ ይኖራቸው ፡ ይሆናል ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተሸነፈው ፡ ቆሮ ፡ ገባሮቹ ፡ ያነን ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ ያቀኑትን ፡ ሜዳና ፡ የወን ዝ ፡ ዳር ፡ ትተው ፡ ለመመከት ፡ ይመቻቸዋልና ፡ ዱሮ ፡ ወደ ፡ ነበሩበት ፡ ስፍራ ፡ ወደ ፡ ተራራው ፡ ጥግ ፡ ይሸሻሉ ። እንሆም ፡ ያ ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ የቀና ፡ ሜዳ ፡ ተመልሶ ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ ደን ፡ ይሆናል ። በድካም ፡ ብዛትም ፡ ያደረቁት ፡ የወንዙ ፡ ዳር ፡ ረግረ ግ ፡ ተመልሶ ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ ይሆናል ።

ከሁለት ፡ ወይም ፡ ከሦስት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በሁለቱ ፡ ቆሮዎች ፡ መካከል ፡ ዕርቅ ፡ ይደረጋል ። ሸሽተውም ፡ የነበሩት ፡ ገባሮች ፡ ወደ ፡ ዱሮ ፡ ቦታቸው ፡ ተመልሰው ፡ ይገባሉ ። ሥራውን ም ፡ አንድ ፡ ብለው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይገምራሉ ። በጦርነቱ ፡ ውስ ጥ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ መተውባቸው ፡ ስላነሱ ፡ ጉልበት ፡ አጥ ሯቸዋልና ፡ መሬቱን ፡ በቶሎ ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ ለመመለስ ፡ ይቸ ግራቸዋል ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ ይሆንላቸ ዋል ። ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በሰላም ፡ እንደ ፡ ኖሩ ፡ ግን ፡ ማንኛው ፡ ቆሮ ፡

ጠቅላይ ፡ ገዢ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቍርጡ ፡ እንዲታወቅ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ትልቅ ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ። አንዱም ፡ ቆሮ ፡ በጦርነቱ ፡ ከሞተ ፡ ወይም ፡ ከተማረከ ፡ በኋላ ፡ ቀሪው ፡ ቆሮ ፡ ዋና ፡ ገዢ ፡ ሁኖ ፡ የሁለቱን ፡ ነገዶች ፡ ግብር ፡ ይቀበላል ። የማዕርጉንም ፡ ስም ፡ ለይቶ ፡ ትንሽ ፡ ንጉሥም ፡ ተብሎ ፡ ይቀመጣል ። እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ጦርነት ፡ የሚደረገው ፡ በእነዚህ ፡ በሁለቱ ፡ ቆሮዎች ፡ መካከል ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። በሌሎቹ ፡ ቆሮዎች ፡ መካከልም ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ።

በጊዜ ፡ ብዛትም ፡ በያገሩ ፡ ትንንሽ ፡ ነገሥታት ፡ ይቆማሉ ። አንዱም ፡ ያንዱን ፡ አገር ፡ ሊጠቀልል ፡ ሲፈልግ ፡ በመካከላቸው ፡ እየተመላለሰ ፡ ጦርነት ፡ ይሆናል ። የቀናውም ፡ አገር ፡ ተመልሶ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠፋል ። ከአራሾቹም ፡ እኩሌቶቹ ፡ በጦርነቱ ፡ ይሞታሉ ። እኩሌቶቹም ፡ ይሸሻሉ ። በሸሹበትም ፡ ስፍራ ፡ ደግሞ ፡ ረኃብና ፡ በሽታ ፡ ይፈጃቸዋል ። ያንዱን ፡ ትንሽ ፡ ንጉሥ ፡ አገር ፡ ሌላው ፡ እየጠቀለለው ፡ ይሄዳል ። በጊዜ ፡ ብዛትም ፡ ትልልቅ ፡ ነገሥታት ፡ ይወጣሉ ። በውስጣቸውም ፡ በግዳይና ፡ በዘረፋ ፡ የበለጠውን ፡ እያዩ ፡ ራስ ፡ ደጃዝማች ፡ እያሉ ፡ ይሾማሉ ፤ የነገሡበትንም ፡ አገር ፡ ለነርሱ ፡ ያካፍላሉ ፤ የቀረው ፡ ሁሉ ፡ የነዚህን ፡ ማዕርግ ፡ እያየ ፡ ስምና ፡ ሹመት ፡ አገኛለሁ ፡ እያለ ፡ በሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በግዳይና ፡ በዘረፋ ፡ እንዲመሰገን ፡ ይጥራል ። ጦርነቱም ፡ ከዱሮ ፡ የባሰ ፡ ይሆናል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ አገሮች ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ከልማት ፡ ወደ ፡ ጥፋት ፡ ይወድቃሉ ። ከተሞቻቸውና ፡ መንደሮቻቸውም ፡ ይቃጠላሉ ። በሁከትም ፡ ምክንያት ፡ ሕዝቡ ፡ ደኸይቶ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ በዝቶ ፡ ለንጉሡ ፡ ስለ ፡ ግብር ፡ የሚገባለት ፡ ገንዘብ ፡ ጥቂት ፡ ነውና ፤ ባገሩ ፡ ውስጥም ፡ ሽፍታ ፡ ቢነሣ ፡ ሰራዊቱ ፡ በፍጥነት ፡ የሚሄድበት ፡ የተበጀ ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ስለሌለው ፡ ሽፍታ ፡ ያለበትንና ፡ የተነሣበትን ፡ አገር ፡ በፍጥነት ፡ ሊረዳው ፡ አይችልም ። ንጉሡ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ በሾማቸው ፡ መኳንንት ፡ ምሉ ፡ ሥልጣን ፡ የለውምና ፡ ምንም ፡ እነርሱ ፡ ባንድ ፡ ንጉሥ ፡ ውስጥ ፡ ቢያድሩ ፡ ቢገዙም ፡ ርስ ፡ በ

ርሳቸው ፡ መዋጋትን ፡ አይተውም ። ይልቁንም ፡ ጉልበት ፡ ሲሰ
ማቸው ፡ ንጉሡን ፡ አጥፍተው ፡ ራሳቸው ፡ ለመንገሥ ፡ ያስባሉ ።
በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ፤ በጦርነቱም ፡
ብዙ ፡ ሰው ፡ ይሞታል ፤ አገሩም ፡ ከልማት ፡ ወደ ፡ ጥፋት ፡ ይደር
ሳል ። ሁከትና ፡ ቅሚያ ፡ ጦርነት ፡ ሲበዛ ፡ ሕዝቡ ፡ ደክሞ ፡ ሠር
ቶ ፡ ጥሮ ፡ የሰበሰበውን ፡ ሁሉ ፡ እንዲቀሙት ፡ ያውቃልና ፡ በእን
ደዚህ ፡ ያለ ፡ ሁከት ፡ ተስፋ ፡ ቈርጦ ፡ የጠፋውን ፡ መፌት ፡ እን
ደ ፡ ገና ፡ ለማቅናት ፡ አይጣጣርም ። ስለዚህ ፡ ድኽነትና ፡ ስደት ፡
በሽታና ፡ ሞት ፡ ባገሩ ፡ ሁሉ ፡ ይበዛል ። የሰውም ፡ ጎይልና ፡
ሀብት ፡ እየገ∘ደለ ፡ ይሄዳል ። ሰውም ፡ የምድሪቱ ፡ ጌታ ፡
መሆኑ ፡ ቀርቶ ፡ ችጋረኛና ፡ ተገዢዋ ፡ ይሆናል ። ከእንደዚህ ፡
ያለ ፡ ባርነት ፡ ለመውጣትም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ ያስፌ
ልገዋል ። እንሆ ፡ የዚህ ፡ ዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ የዕውቀታቸውና ፡
የሀብታቸው ፡ ደረጃ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ መሆኑ ፡ ምክንያቱ ፡
ከጦርነት ፡ የተነሣ ፡ ነው ። ጦርነቱንም ፡ የሚያነሡ ፡ ነገሥታቱ
ና ፡ አለቆቹ ፡ ሁሉ ፡ ልባቸው ፡ ሀብት ፡ እንደ ፡ ፌለገ ፡ አይገል
ጹም ። ነገር ፡ ግን ፡ ስም ፡ ለመፌለግና ፡ ለማግኘት ፡ ወይም ፡
ሃይማኖትን ፡ ለማስፋት ፡ ወይም ፡ የተጠቃውን ፡ ለመርዳት ፡
አስመስለው ፡ ይነሣሉ ። የጦርነቱ ፡ ሁሉ ፡ ፍጻሜና ፡ ምኞት ፡
ግን ፡ መዝረፍና ፡ ማስገበር ፡ ነው ። ይህንንም ፡ ስላልነ ፡ ዕ
ውቀታቸው ፡ የሰፋ ፡ ነገሥታትም ፡ ቢሆኑ ፡ መዝረፍን ፡ አይተ
ዉም ። አዘራረፋቸው ፡ ግን ፡ የዕውቀት ፡ አዘራረፍ ፡ ነው ፤
ማለት ፡ ከባላገሩ ፡ ቤት ፡ መዝረፍና ፡ መቀማትን ፡ ትተው ፡
ድል ፡ ካደረጉት ፡ መንግሥት ፡ የጦር ፡ ኪሳራ ፡ የሚሉት ፡ ገን
ዘብ ፡ ጠቅልለው ፡ ባንድነት ፡ ይቀበላሉ ። ያ ፡ ድል ፡ የሆነው ፡
መንግሥት ፡ ይህንን ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ የሚሰበስበው ፡
ከገባሮች ፡ ነው ። የዚሁ ፡ የዕውቀት ፡ አዘራረፍ ፡ ግን ፡ አንድ ፡
ደግነት ፡ አለው ፤ ማለት ፡ የጦርነቱ ፡ መከራ ፡ ወይም ፡ ዕዳ ፡
ጠላት ፡ ከደረሰባቸው ፡ አገሮች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ አይወድቅም ።
ነገር ፡ ግን ፡ የዚያ ፡ ድል ፡ የሆነው ፡ መንግሥት ፡ በመላው ፡
ሕዝብ ፡ እንደ ፡ ሀብቱና ፡ እንደ ፡ ድኽነቱ ፡ መጠን ፡ አዋጥቶ ፡
ይከፍለዋል ። እነዚህ ፡ ዐቅምና ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ነገሥ
ታት ፡ ዐቅም ፡ ከሌለው ፡ ንጉሥ ፡ አገር ፡ ሊቀሙ ፡ ሲፈልጉ ፡

ይህም ፡ ወቅም ፡ የሌለው ፡ ንጉሥ ፡ ዕውቀት ፡ አንሶት ፡ ሕዝቡ ን ፡ ቢበድል ። ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ነገሥታት ፡ ዝም ፡ ብለው ፡ ቢያዩት ፡ ዕውቀታቸው ፡ የሚዋረድባቸው ፡ ያስመስሉታልና ፡ ሕዝቡን ፡ የሚረዱ ፡ አስመስለው ፡ ንጉሡን ፡ ሽረው ፡ አገሩን ፡ ይቀሙታል ። እንደዚህ ፡ የመሰለ ፡ ከጥቂት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ያዘኑ ፡ መስለው ፡ ነረ ፡ ቤቶቻችን ፡ የሆኑ ት ፡ ነገሥታት ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ የተዋዋሉትን ፡ ውል ፡ ስናይ ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ልንረዳው ፡ እንችላለን ።

እንግዲህ ፡ ጦርነት ፡ ሁሉ ፡ ፍጻሜው ፡ ዘረፋና ፡ ቅሚያ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በግልጽ ፡ ተረዳነው ። ዘረፋና ፡ ቅሚያም ፡ ሲበዛበት ፡ ሕዝቡ ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ ለመመከት ፡ ወደሚመ ቸው ፡ ስፍራ ፡ ይሰደዳል ። ስለዚህ ፡ ሕዝቡ ፡ የሠራው ፡ ሥራ ፡ እየተመላለሰ ፡ ሲፈርስበት ፡ የዕውቀትን ፡ ዋና ፡ ደረጃ ፡ በቶሎ ፡ ለማግኘት ፡ አይቻለውም ። ይህ ፡ ነገር ፡ እውነት ፡ መሆኑ ፡ ተተ ካክሎ ፡ እንዲገባን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪክ ፡ ባጭር ፡ ረድፍ ፡ እንመልከተው ።

ያገራችን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ሊቃውንት ፡ እንደሚነ ግሩን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ዋና ፡ ከተማው ፡ ዴሮ ፡ አዜስ ም ፡ መሠረተ ፡ መንግሥት ፡ የሆነው ፡ አባቶቻችን ፡ ስለ ፡ መረጡ ት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ምናልባት ፡ ከሌሎቹ ፡ አውራጃዎች ፡ የተሻለ ፡ ሆኖ ፡ አይደለም ። የአዜስምን ፡ መሬት ፡ ያየ ፡ የዛሬ ፡ ዘመን ፡ ሰው ፡ እንደዚህ ፡ ባለ ፡ ጭንጫና ፡ ሙቀት ፡ የበዛበት ፡ ውሃም ፡ ያነሰበት ፡ ብዙ ፡ እኽል ፡ የማይበቅልበት ፡ አገር ፡ ላይ ፡ አዜስ ምን ፡ የሚያኽል ፡ ከተማ ፡ እንዴት ፡ ተገመረ ፡ ብሎ ፡ ይገረም ፡ ይሆናል ፤ አስተውሎ ፡ ካሰበ ፡ ግን ፡ ነገሩን ፡ ያገኘዋል ።

በአዜስም ፡ ዙሪያ ፡ ራቅ ፡ ብሎ ፡ ያለው ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ ዛፍና ፡ ቀጥቋጦ ፡ የበዛበት ፡ አገር ፡ ነው ። ጥቂት ፡ ራቅ ፡ ብለን ፡ ወደ ፡ ሽሬና ፡ ወደ ፡ ተከዜ ፡ ወደ ፡ ወርዒ ፡ ብንጓዝ ፡ ከዚያ ፡ ትል ልቅ ፡ የቈላ ፡ ዛፍና ፡ በክረምት ፡ ረግረግ ፡ የሚሆን ፡ ብዙ ፡ ሜዳ ፡ እናገኛለን ። ደኑ ፡ ስላልተመነጠረ ፡ ሜዳውም ፡ ስላል ቀና ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ ንዳድና ፡ ሌላው ፡ በሽታ ፡ ከዛሬ ፡ ይልቅ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ይበዛ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ አይጠረጠርም ። አባቶቻችንም ፡

በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አልነበራቸውም ፤ በቀኖተራቸው ም ፡ ጥቂቶች ፡ ነበሩና ፡ ያነን ፡ ደንና ፡ ሜዳ ፡ ለማቅናት ፡ አል ተቻላቸውም ። ስለዚህ ፡ የአኵስምን ፡ መጥፎ ፡ መሬት ፡ ለመም ረጥ ፡ የግድ ፡ ሆነባቸውና ፡ ከተማቸውን ፡ በዚህ ፡ ላይ ፡ መሠረቱት ።

በኋላ ፡ ግን ፡ እየበዙ ፡ ሲሄዱ ፡ ጎይላቸውም ፡ እያደገ ፡ ሄደና ፡ ደንና ፡ ረግረግ ፡ የማያግዳቸው ፡ ሆነ ። ወደ ፡ ግራና ፡ ወደ ፡ ቀኝም ፡ እየተመለከቱ ፡ እርሻቸውን ፡ አሰፉና ፡ ወርሚንና ፡ ተከዜንም ፡ ተሻገሩ ። እንዲህ ፡ እያሉም ፡ የዛሬዋን ፡ ኢትዮጵያ ፡ የሚበዛውን ፡ ሕዝብ ፡ አቀኑት ። እንደዚሁም ፡ ቀኖተራቸውና ፡ ሀብታቸው ፡ እየበዛ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ጉልበት ፡ ተሰማቸው ። ካገራቸ ውም ፡ ውጭ ፡ የታወቁ ፡ ሕዝቦች ፡ ሆኑ ። ልጆቻቸውና ፡ የልጅ ፡ ልጆቻቸውም ፡ ያባቶቻቸውንና ፡ ያያቶቻቸውን ፡ ሞያ ፡ አይተ ው ፡ ለሥራ ፡ እንዲተጉ ፡ ሐውልት ፡ እያቆሙ ፡ ደንባቸውንና ፡ ሥራቸውን ፡ እየጻፉ ፡ ለኋለኞቹ ፡ ትውልዶች ፡ መታሰቢያ ፡ ይተ ዉላቸው ፡ ዝመር ። የእንደዚህ ፡ ያሉትንም ፡ ሐውልቶች ፡ ት ራፊ ፡ ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ በአኵስም ፡ ከተማ ፡ እናገኛለን ። እነዚ ህም ፡ ሐውልቶች ፡ የቆመበት ፡ ዘመን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝ ብ ፡ ዋና ፡ ብልጽግናውንና ፡ የበለጠ ፡ ጎይል ፡ ያገኘበት ፡ ዘመ ን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ያስረዳል ። መሰናክልም ፡ በመካከሉ ፡ ባያገኘው ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረ ጃ ፡ ይደርስ ፡ ነበር ። ይህም ፡ የሀብትና ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ መሰ ናክል ፡ የሆነው ፡ ጦርነት ፡ ነው ።

አኵስምን ፡ የመሠረቱና ፡ ያኵስምን ፡ መንግሥት ፡ ወደ ክብር ፡ ያደረሱ ፡ አባቶቻችንም ፡ እንደ ፡ ቀድሞ ፡ ሌሎች ፡ ሕዝቦ ች ፡ ሁሉ ፡ ብዙ ፡ አማልክት ፡ ያመልኩ ፡ ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡ የእስራኤል ፡ ሃይማኖት ፡ ተሰማ ። ይህም ፡ የእስራኤል ፡ ሃይ ማኖት ፡ ተሰበከና ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በአኵስም ፡ መንግሥት ፡ ተከታዮች ፡ ውስጥ ፡ ተገኘ ። የዚህም ፡ ያዲሱ ፡ ሃይማኖት ፡ ተከ ታዮች ፡ እየበዙ ፡ ሄዱና ፡ አንድ ፡ ትልቅ ፡ ወገንም ፡ ሆኑ ። በዚ ሁም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የአሕዛብና ፡ የእስራኤል ፡ ወገን ፡ ተብሎ ፡ ከሁለት ፡ ተለያየ ። የሁለቱም ፡ ሕዝብ ፡ ወገን ፡ አለቆ ች ፡ የኢትዮጵያ ፡ ጠቅላይ ፡ ገዢ ፡ እኔ ፡ ልሁን ፡ እኔ ፡ ልሁን ፡

ሲሉ ፡ በመቀናናት ፡ ጦርነት ፡ ገጠሙ ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ግን ፡ የእስራኤል ፡ ወገን ፡ የሆኑት ፡ አለቆች ፡ ድል ፡ አድርገው ፡ ኢት ዮጵያን ፡ ጠቅልለው ፡ ለመግዛት ፡ በቁ ። በዚሁ ፡ ጦርነት ፡ ምክ ንያት ፡ ግን ፡ ተከማችቶ ፡ የነበረው ፡ ብዙ ፡ ሀብትና ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ጠፋ ። ለምሶ ፡ የነበረው ፡ ብዙ ፡ አገር ፡ ተመልሶ ፡ ረግረግና ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ ሆነ ። ይህንም ፡ ረግረግና ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ ወደ ፡ ዱሮው ፡ ልማቱ ፡ ለመመለስ ፡ ብዙ ፡ ዘመናትና ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ አስፈለገ ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ግን ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ቀና ። ጥቂት ፡ ዘመናት ፡ ቈይቶ ፡ ደግሞ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በኋላ ፡ ባገሩ ፡ ሌላ ፡ ትልቅ ፡ ሁከት ፡ ተነሣ ። ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በኢየ ሩሳሌም ፡ ሁኖ ፡ የክርስቲያንን ፡ ሃይማኖት ፡ መሠረተ ። ሐዋርያ ቶቹም ፡ በዓለም ፡ ሁሉ ፡ ወንጌሉን ፡ ይሰብኩ ፡ ዠመር ። በኢት ዮጵያም ፡ አዲሱ ፡ ሃይማኖት ፡ ተሰማ ፤ ብዙም ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ አዲሱን ፡ ሃይማኖት ፡ በቶሎ ፡ ተከተሉ ። የአኵስም ፡ ንጉሥ ፡ አዲሱን ፡ ሃይማኖት ፡ በትልቅ ፡ ውዴታ ፡ ተቀበለው ። ነገር ፡ ግን ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ አዲሱን ፡ ሃይማኖት ፡ አንቀበልም ፡ የሚ ሉ ፡ ሰዎች ፡ ነበሩና ፡ ተነሡበት ። እነሱም ፡ ፈላሾች ፡ ናቸው ፤ እንሆም ፡ ከዚሁ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ በሀገሩ ፡ ሁከትና ፡ ችጋ ር ፡ በሽታ ፡ ገባና ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ሞተ ። ሲታረስም ፡ የነበረው ፡ ደኅና ፡ መሬት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሶ ፡ ተበላሸ ። የነዚህም ፡ የሁ ለቱ ፡ ሃይማኖት ፡ አለቆች ፡ ጦርነት ፡ ገጠሙና ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የክርስቲያኑ ፡ አለቃ ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ የፈላሻው ፡ አለቃ ፡ ድል ፡ ሲያ ደርግ ፡ ጦርነቱ ፡ ብዙኅ ፡ መቶ ፡ ዓመታት ፡ ቈየ ። የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረጃ ፡ እንዳይ ደርስ ፡ ዋና ፡ መሰናክል ፡ የሆነው ፡ ይህ ፡ ነው ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ግን ፡ ፈላሾች ፡ ድል ፡ ሆኑ ፤ የክርስቶስም ፡ የወንጌል ፡ ቃል ፡ ተ ሰብኮ ፡ እየሰፋ ፡ ሄደና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሃይማኖት ፡ ሆነ ። ባገሩ ም ፡ ሰላም ፡ ገባ ። እንሆም ፡ ሕዝቡ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በዛ ። አገሩም ፡ እየለማ ፡ ሄደ ። መጥፎውንም ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እርሻውን ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡ አሰፋ ። አኵስምም ፡ የክርስ ቲያን ፡ ዋና ፡ ከተማ ፡ ሁና ፡ ቀረች ። የቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ ከተ ማ ፡ ግን ፡ በኤረር ፡ ተሠራ ። ይህ ፡ አሁን ፡ በቅርቡ ፡ ዐፄ ፡ ምኒ

ልክ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ያቀኑትም ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ ዱሮ ፡ በኢትዮጵያው ያን ፡ እጅ ፡ ሁኖ ፡ የለማ ፡ እርሻ ፡ ነበረ ።

በአሩሲ ፡ በከንባታ ፡ በያገሩም ፡ ሁሉ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የዱሮ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ የሐበሻ ፡ ቤቶች ፡ ፍራሽ ፡ የሚገኘው ፡ ምክንያቱ ፡ ይህ ፡ ነው ። በኤረርም ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ኑሮው ፡ እንደ ፡ አሁኑም ፡ ጊዜ ፡ እንኳ ፡ ባይሆን ፡ ከፊተኛው ፡ ዘመን ፡ ተሽሎ ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ደግሞ ፡ ሁከት ፡ ተነሣ ። ግራኝ ፡ የሚባል ፡ የእስላሞች ፡ መሪ ፡ ሁኖ ፡ ባገሩ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ጣለበት ። ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ሙሉም ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ ሞት ፡ በቤቱም ፡ ላይ ፡ እሳት ፡ አወረደበት ። መከረኛውም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ያቀናውን ፡ ፍሬያማውን ፡ መሬት ፡ ትቶ ፡ ዱሮ ፡ ወደ ፡ ነበረበት ፡ ብዙ ፡ እኽል ፡ ወደማይበቅልበት ፡ አገር ፡ ለመመከት ፡ ወደሚመቸው ፡ ወደየተራራውና ፡ ወደ የገደሉ ፡ ጥግ ፡ ተመለሰ ። ይህ ፡ ዛሬ ፡ ዳር ፡ አገር ፡ የሚባለውም ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በጋላና ፡ በሻንቅላ ፡ በእስላም ፡ እጅ ፡ ገባ ።

እነዚህም ፡ ጋሎች ፡ የዕውቀታቸው ፡ ደረጃ ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ሁኖ ፡ የእርሻን ፡ ሥራ ፡ አለመዱም ፡ ነበርና ፡ አገሩ ፡ ተመልሶ ፡ ረግረግና ፡ ደን ፡ ሆነ ። ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ግራኝ ፡ ድል ፡ ሆኖ ፡ ሞተ ፤ የእስላሞች ፡ ጎይል ፡ ፈጽሞ ፡ እንኳ ፡ ባይጠፋ ፡ ለጊዜው ፡ ተሰበረ ። በዚሁ ፡ ባሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ በችጋርና ፡ በጦር ፡ በበሽታም ፡ ሲል ፡ የሚበዛው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ አለቀ ። የተወለዱት ፡ ሕፃናትም ፡ ከመንገላታት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ሳያድጉ ፡ ሞቱ ። ግራኝ ፡ ድል ፡ ከሆነ ፡ ወዲህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ዐቅም ፡ አንሶት ፡ ዱሮ ፡ ቀንቶ ፡ የነበረውን ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በቶሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማ ቅናት ፡ አልተቻለውም ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ዋናው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ከተማ ፡ ጐንደር ፡ ሆነ ። ከከተማውም ፡ ወደ ፡ ምሥራቅና ፡ ወደ ፡ ምዕራብ ፡ ወደ ፡ ሰሜንና ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡ መንገድ ፡ ተዘረጋ ፤ በትልልቆች ፡ ወንዞች ፡ ድልድይ ፡ ተሠራ ፤ ስለዚህ ፡ ግራኝ ፡ የዘራው ፡ መርዝ ፡ ፈጽሞ ፡ ጠፍቶ ፡ ቢሆን ፡ የሕዝቡ ፡ ሀብትና ፡ ዕውቀት ፡ እንደዚያ ፡ ጊዜ ፡ አዥጐመሩ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ በጣም ፡ ይሰፋ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ግራኝ ፡ ብዙ ፡ ዓመታት ፡

አገሩን ፡ ሲያጠፋ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ሥራውን ፡ ትቶ ፡ ኑሮው ፡ ሁሉ ፡ በጦርነት ፡ ነበር ፤ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የተለመደው ፡ መዝረፍና ፡ መቀማት ፡ የሕዝቡ ፡ ባሕርይና ፡ ልምድ ፡ ሆኖ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ቀረ ። በጐንደር ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜም ፡ በያገሩ ፡ ሽፍታ ፡ አልታጣም ፡ ነበርና ፡ በየወረዳው ፡ ሁሉ ፡ ትልልቅ ፡ ሽፍቶች ፡ ተነሥተው ፡ ለጐንደር ፡ ነገሥታት ፡ አንገዛም ፡ አሉ ፤ ከነዚሁ ፡ ሽፍቶች ፡ አንዱ ፡ ትግሬው ፡ ሚካኤል ፡ የጐንደርን ፡ ዐፄ ፡ ገድለው ፡ የኢትዮጵያን ፡ መንግሥት ፡ አንድነቷን ፡ ፈጽመው ፡ አጠፉት ። ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ በትግሬ ፡ በስሜን ፡ በጐጃም ፡ በወሎም ፡ በበጌምድርም ፡ በሸዋም ፡ ራሳቸውን ፡ የቻሉ ፡ መሳፍንት ፡ ወጡ ። ከነዚህም ፡ ያንዱን ፡ አገር ፡ አንዱ ፡ እጠቀልላለሁ ፡ ሲል ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ይዋጉ ፡ ነበር ። የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ ከጦርነት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ሥራ ፡ ጠልቶ ፡ ባሕሪው ፡ ዘረፋና ፡ ሰውን ፡ መግደል ፡ ወደደ ። ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ ፍሬያማውን ፡ መሬት ፡ የሚያርሰው ፡ ጠፋ ፤ ሕዝቡ ፡ በሞላው ፡ ከድኽነት ፡ ገባ ፤ ከድኽነት ፡ ብዛትም ፡ የተነሣ ፡ በኤረር ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜ ፡ ቀንቶ ፡ የነበረውን ፡ መሬት ፡ ከጋሎችና ፡ ከእስላሞች ፡ እጅ ፡ አስጥሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማቅናት ፡ አቃተው ። ኢትዮጵያም ፡ ብዙ ፡ ዘመናት ፡ በሁከትና ፡ በድኽነት ፡ ከኖረች ፡ በኋላ ፡ ዐፄ ፡ ቴዎድሮስ ፡ ተነሥተው ፡ በየወረዳው ፡ ገነው ፡ የነበሩትን ፡ መሳፍንት ፡ ሁሉ ፡ አሸንፈው ፡ ለኢትዮጵያ ፡ አንድነቷን ፡ መለሱላት ። ባገሩም ፡ ሰላምና ፡ ዕረፍት ፡ መግባት ፡ ሲዠምር ፡ ሥራን ፡ መውደድ ፡ ተዠመረ ። ቴዎድሮስም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ደቡብ ፡ ያለውን ፡ አገር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማቅናት ፡ አሰቡ ። የሸዋንም ፡ ንጉሥ ፡ ጎይለ ፡ መለኮትን ፡ ድል ፡ አድርገው ፡ ልጃቸውን ፡ ምኒልክን ፡ ከነመኳንንቶቻቸው ፡ ከማረኩ ፡ በኋላ ፡ በአዳና ፡ በሜጫ ፡ በጉድሩ ፡ በጐጃም ፡ አድርገው ፡ የደረሱበትን ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ እያስገበሩ ፡ ወደ ፡ በጌምድር ፡ ተመለሱ ። ነገር ፡ ግን ፡ አሳባቸውን ፡ ለመፈጸም ፡ አልሆነላቸውም ፡ ነበር ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ከጦርነት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ባሕሪው ፡ ቅሚያንና ፡ መዝረፍን ፡ ወዶ ፡ ነበርና ፡ ይህንን ፡ ባሕሪውን ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ለማስተው ፡ ለብርቱው ፡ ቴዎድሮስ ፡ እንኳ ፡ የማይቻል ፡ ነገር ፡ ሆነ ። በያገሩም ፡ ቀማኞችና ፡ ሽፍቶች ፡ በዙባቸው ። ከመናደድም ፡ ብዛ

ት ፡ የተነሣ ፡ ጨካኝ ፡ ሆኑ ። ሕዝቡም ፡ ጠልቷቸው ፡ ለባዕድ ፡ አሳልፎ ፡ ሰጣቸው ። ርሳቸውም ፡ ውርደትን ፡ ጠልተው ፡ በገ ዛ ፡ እጃቸው ፡ ሞቱ ። ያዔ ፡ ቴዎድሮስ ፡ ሥራ ፡ ግን ፡ አልጠፋ ም ፡ ነበር ፤ የትግሬው ፡ ዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ወርሰው ፡ አሰፉት ፡ እንጂ ። እዘቦና ፡ ወለጋ ፡ ሐረርጌና ፡ አሩሲ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሰ ው ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እጅ ፡ ገቡ ። ነገር ፡ ግን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ የውጭ ፡ ጠላቶች ፡ ተነሡ ። እነሱም ፡ ደርቡ ሾችና ፡ ጣሊያኖች ፡ ናቸው ። እነዚህም ፡ የውጭ ፡ ጠላቶች ፡ ባገሩ ፡ ሁከት ፡ ዘሩበት ፤ ጣሊያኖች ፡ የትግሬውን ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥትና ፡ የሸዋውን ፡ ንጉሥ ፡ ልብ ፡ ለያዩ ። የትግሬንም ፡ መኳ ንንት ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ እንዳይስማሙ ፡ አደረጉ ። ከዚ ህም ፡ የተነሣ ፡ ጠብ ፡ ባገሩ ፡ ተዘራ ። ደርቡሾችም ፡ በመተማ ፡ ወጥተው ፡ ደምቢያንና ፡ ጐንደርን ፡ አጠፉ ። ዐፄ ፡ ዮሐንስም ፡ በሁለት ፡ የውጭ ፡ ጠላቶቻቸው ፡ መካከል ፡ ተከበው ፡ ተፋጨ ነቁ ። ባገራቸውም ፡ ውስጥ ፡ የሸዋው ፡ ንጉሥ ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ተነሡባቸው ። በብስጭትም ፡ ተስፋ ፡ ቈርጠው ፡ ነበርና ፡ ሞታቸ ውን ፡ ሲፈልጉ ፡ ከደርቡሾች ፡ ጋራ ፡ ለመዋጋት ፡ ወደ ፡ መተማ ፡ ወረዱ ፤ የፈለጉትንም ፡ ሞት ፡ ለዘለዓለም ፡ በማይረሳ ፡ ገሃግንነ ት ፡ በጦርነት ፡ ውስጥ ፡ አገኙት ። የኢትዮጵያም ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥ ት ፡ አልጋ ፡ በሸዋው ፡ ባላባት ፡ ባፄ ፡ ምኒልክ ፡ ተወረሰ ። ዐፄ ፡ ምኒልክም ፡ ጣሊያኖችን ፡ በዐድዋ ፡ ላይ ፡ ድል ፡ ካደረጉ ፡ በኋ ላ ፡ እግዚአብሔር ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሰላም ፡ አወረደባት ። በኤረር ፡ ነገሥታትም ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡ የነበረ ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ እስከሉግና ፡ ቦረና ፡ ባኮ ፡ ከፋ ፡ ማጂ ፡ ጊሚራ ፡ ገምቤላ ፤ ተ መልሶ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እጅ ፡ ገብቶ ፡ ይቀና ፡ ዝመር ። ከኻያ ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ የበለጠ ፡ ፈጽሞ ፡ ሰላም ፡ ሆነ ። ሕዝቡ ም ፡ ሥራን ፡ ይወድ ፡ ዝመር ፤ ሀብቱም ፡ እድጎ ፡ ተመችቶት ፡ እየተባዛ ፡ ሄደ ።

እንሆ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ አጭር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ንድፍ ፡ እንደምናየው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ሀብ ቱና ፡ ዕውቀቱ ፡ ሊያድግ ፡ ሲገሥምር ፡ ዘወትር ፡ ባገሩ ፡ አዲስ ፡ ሁከትና ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ። ስለዚህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡

አቅንቶት ፡ የነበረውን ፡ ደኅና ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ ሁከትና ፡ ጦር ነት ፡ በተነሣ ፡ ቊጥር ፡ ለመመከት ፡ እንዲመቸው ፡ ሲል ፡ ዱ ሮ ፡ ወደ ፡ ነበረበት ፡ ወደ ፡ መጥፎው ፡ መሬት ፡ ይመለስ ፡ ነበ ር ። አሁን ፡ ግን ፡ ሰላም ፡ ስላገኘ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ኑቃና ፡ ሀብ ቱም ፡ እያደገ ፡ ይሄድ ፡ ገ/መር ።

የሌሎቹንም ፡ ሕዝቦች ፡ ታሪክ ፡ አስተውለን ፡ ብንመረምር ፡ ሁከት ፡ ካላገኛቸው ፡ ቊጥራቸውም ፡ እንዲበዛ ፡ ቊጥራቸው ፡ ከበ ዛ ፡ ዘንድ ፡ በዕውቀታቸውና ፡ በሀብታቸው ፡ እየተረዳዱ ፡ ጎይ ላቸው ፡ እንዲያድግ ፤ ጎይላቸውም ፡ ሲያድግ ፡ መጥፎውን ፡ መሬት ፡ ትተው ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ እንዲያርሱ ፡ በግልጽ ፡ እንረዳዋለን ።

ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ ወደ ፡ ወለጋ ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ጊሚራ ፡ ብን ሄድ ፡ ሕዝቦቹ ፡ ገላጣውን ፡ መሬት ፡ እየተዉ ፡ በተራራው ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ እየመረጡ ፡ እንደሚሰፍሩ ፡ እናያለን ። በየተራራው ፡ በታች ፡ ያለው ፡ ዱር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ያልገባበት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡ የተመነጠረው ፡ ደን ፡ ይታያል ። ሰውም ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ለወ ደ ፡ ፊት ፡ ደኑም ፡ ሁሉ ፡ ሳይመነጠር ፡ አይቀርም ። ይልቁንም ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ደኑ ፡ ፈጽሞ ፡ እንዳይጠፋ ፡ የሚያስፈራ ፡ ነው ። ዐፄ ፡ ምኒልክም ፡ ቢሆኑ ፡ ያዲስ ፡ አበባን ፡ ከተማ ፡ ሲመሠርቱ ፡ አስቀድመው ፡ በእንጦጦ ፡ ገ/መሩ ። የዛሬው ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ ግን ፡ ጥንት ፡ ዝኖን ፡ የሚታደንበት ፡ በረሓ ፡ ነበር ፡ ይላሉ ። ከተማውም ፡ የቀናው ፡ ያዬ ፡ ምኒልክ ፡ ሰራዊት ፡ ከበዛ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ወደ ፡ ጐጐምና ፡ ወደ ፡ በጌምድር ፡ ወደ ፡ ትግሬም ፡ ወደ ፡ ላስታና ፡ ወደ ፡ ወሎም ፡ ብንሄድ ፡ የዚህን ፡ መንገድ ፡ ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ ተመስክሮ ፡ እናገኘዋለን ። ከኻያ ፡ ስድስት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ ከጦርነት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ በነዚህ ፡ በኢትዮጵያ ፡ አውራጃዎች ፡ አስቀድሞ ፡ ከብቱ ፡ በበሽታ ፡ አለቀ ። ሰዉም ፡ በጦ ርነት ፡ በበሽታና ፡ በረኃብ ፡ ተቀሠፈ ። የቀረውም ፡ ጥቂቱ ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ ተሰደደ ። በያገሩ ፡ የቀሩትም ፡ ሰዎች ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ ለማረስ ፡ ዐቅም ፡ አጥተው ፡ የወንዙን ፡ ዳርና ፡ ደኅና

ውን ፡ ሜዳ ፡ እየተዉ ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ በዶማ ፡ እየቈፈሩ ፡ ይዘሩ ፡ ነበሩ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ከእነዚህ ፡ ችጋር ፡ ከገባባቸው ፡ አገሮች ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ሐማሴንና ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ እየተሰደደ ፡ ሠርቶ ፡ ለበሬና ፡ ለላም ፡ መግዣ ፡ የሚሆን ፡ ገንዘብ ፡ አግኝቶ ፡ እየተመለሰ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ያባቱን ፡ መሬት ፡ አቀና ። ዐፄ ፡ ምኒልክም ፡ በብዙ ፡ ረዱት ። በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ ሕዝቡ ፡ ዐቅም ፡ አግኝቶ ፡ ዛሬ ፡ የወንዙን ፡ ዳርና ፡ ሜዳውን ፡ ያርስ ፡ ገሥመር ፤ ሁሉን ፡ ግን ፡ ጨርሶ ፡ አላለማውም ፤ ወደ ፡ ፊት ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ዛሬው ፡ ሰላም ፡ ከቄየለት ፡ ዘንድ ፡ ሁከትና ፡ ጦርነት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ካልተነሣበት ፡ ሕዝቡ ፡ ሳይበዛ ፡ አይቀርምና ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ አገሩ ፡ እንደ ፡ ዱሮ ፡ ሳይለማ ፡ አይቀርም ።

፲፯ ፡ ምዕራፍ ።

የሥራን ፡ ሚዛንና ፡ የዋጋን ፡ ትርጒም ፡ ከሥስት ፡ ትንንሽ ፡ ክፍል ፡ ይከፍሏል ።

አርእስት ።

የአይሁዶችና ፡ የክርስቲያኖች ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡ በአሪት ፡ ዘፍጥረት ፡ ፩ ፡ እስከ ፡ ፫፤ ፡ እንደሚያስተምረን ፡ እግዚአብሔር ፡ ሰው ፡ ዓለምን ፡ እንዲገዛ ፡ ፈጠረው ። አለውም ፡ ብዙ ፡ ተባዙ ፡ ምድርንም ፡ ምሏት ፡ ግዟትም ። እውነትም ፡ የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ነው ። በመዠመሪያ ፡ ግን ፡ ተገገርዋ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ተረድተነዋል ፤ ጌታዋ ፡ የሆነ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ነው ። መሣሪያዎችና ፡ ሌላም ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ አግኝቶ ፡ ተጣጥሮም ፡ ተባዝቶም ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በቃ ። እነዚህንም ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ያገኛቸውን ፡ መሣሪያዎች ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ ይገምታቸው ፡ ገሥመር ። እንዴት ፡ ባለ ፡ ሐሳብ ፡ እንደ ፡ ገመታቸው ፡ ለመረዳት ፡ የፈለግን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ቀድሞው ፡ ምሳሌያችን ፡ እንመለስ ።